

Archief

VWG Gooi en Omstreken

EIGENDOM

Vogelwerkgroep

Het Gooi en Omstreken

DE KORHAAN

Jaargang 32, Nummer 1 Maart 1998

IN DIT NUMMER:

Jaarverslag over 1997
Aantal huiszwaluwen stijgt weer
Nieuw atlasproject broedvogels

VOGELWERK GROEP HET GOOI EN OMSTREKEN

DE KORHAAN

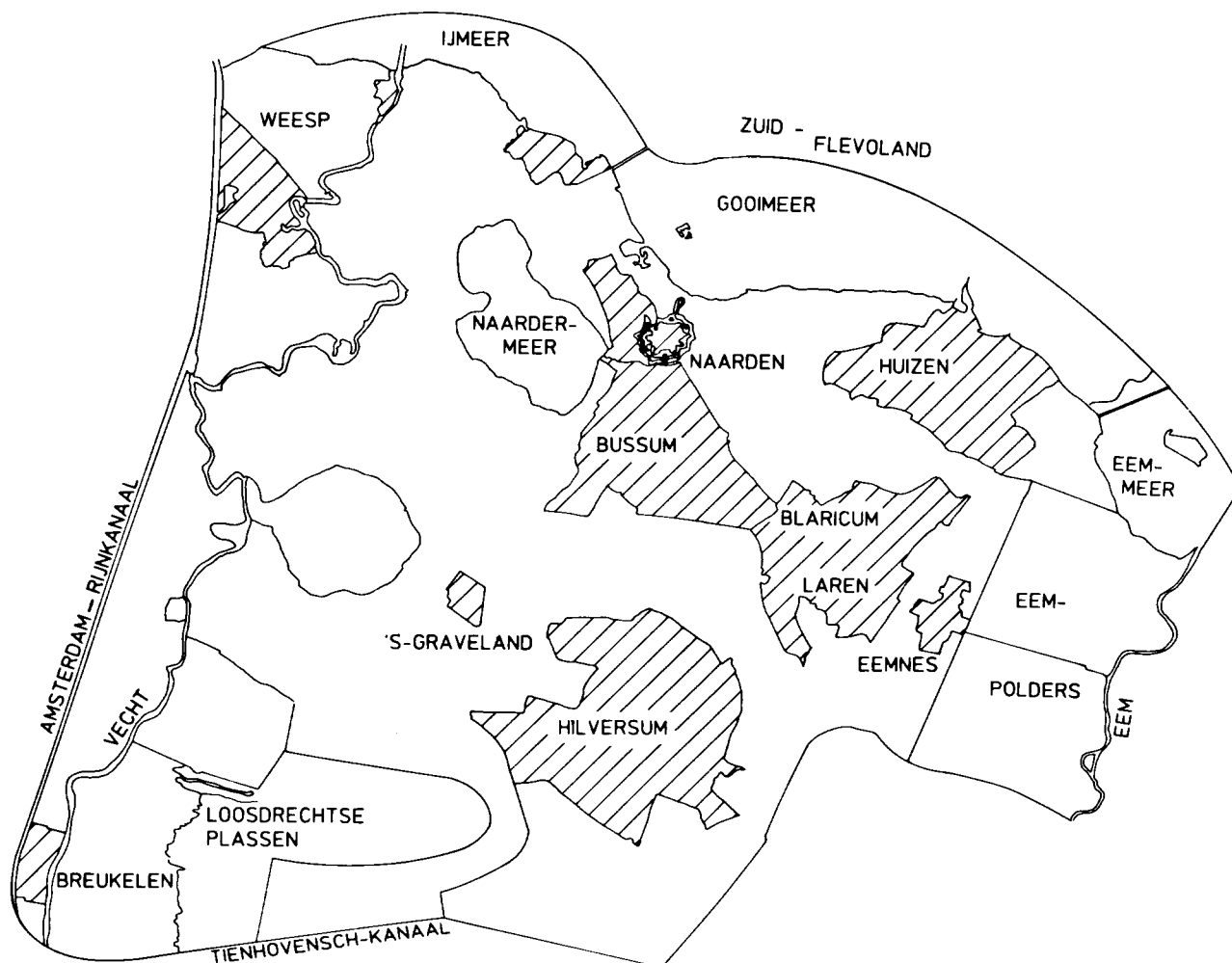
Verenigingsorgaan van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken.
Verschijnt 5x per jaar.

Redactie	: Wim Duurland Willem-Jan Hoeffnagel (whoeffn@worldonline.nl) Pieter Schut (pieter.schut@wxs.nl) Ruud Willemstein	
Redactieadres	: Menno Simonszhoef 84 1216 LM Hilversum	035-6217222
Verzending Korhaan	: Bep Dwars-Van Achterbergh Postbus 1493 1200 BL Hilversum	035-6850627
Ledenadministratie	: Francien Wilms-Schopman J.C. Ritsemalaan 1 1241 AP Kortenhoef	035-6563020
Druk	: Grafisch Centrum Tomingroep, Hilversum.	
Foto omslag	: Jos Korenromp / Het Vogeljaar	

Het overnemen van artikelen is uitsluitend toegestaan na overleg met de redactie.
De redactie behoudt zich het recht voor artikelen voor plaatsing te weigeren.
De auteurs zijn zelf voor de inhoud van hun artikelen verantwoordelijk.

Inleveren copy: uiterlijk 1 april 1998.

ISSN: 0929-8762

Het werkgebied van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken

Inhoud

Van de voorzitter	2
Jaarverslag Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken 1997	3
Vogelherkenningscursus gaat weer van start	7
De huismus vogel van het jaar: reacties op een persbericht	8
Hoe doet de huismus het in het Gooi en Omstreken?	9
Werk aan de winkel voor nieuwe clubhuis in Bussum	11
Over kraaien, pimpelmezen, vleermuizen en een lijster	12
Alle excursieleiders in het zonnetje gezet	13
Geef waarnemingen van lepelaars door	13
Hoe gaat het met de jeugdcurus?	14
Nieuw atlasproject broedvogels van SOVON in 1998 van start	15
Roofvogelstroperij in het Gooi	16
Moerasvorming Horstermeer trekt (o.a.) kwartelkoning aan	17
Witbuikige boomklever in Huizen gesignaleerd	18
Vogelaarsdag in Flevoland	18
Monitoring huiszwaluw in 1997	19
Een bijzondere excursie bij de Loenderveense Plassen	21
Uitdaging voor fotografen: de witte kauw van Baarn	22
Eigen Rode Lijst in Noord-Holland	22
Roofvogels tussen A'dam-Rijnkanaal en Bunschoten	23
Verslag Avifaunavergadering op 13 januari 1998	26
Programma	27
Ontvangen Literatuur	28
Mutaties ledenbestand	29
Veldwaarnemingen	30
Kor Haan	32

Van de voorzitter

Het gebied waarin onze vogelwerkgroep actief is, is nog altijd zeer gevarieerd. Wie geïnteresseerd is in vogels heeft dan ook keus genoeg. Op korte afstand vindt men altijd wel een stuk bos, heide, plassen of graslanden en elk type terrein biedt weer een eigen specifieke menigeling van vogelsoorten. Hoewel ik niet wil beweren dat de bebouwde kommen vogelarm of oninteressant zouden zijn voor vogelaars, is het toch zaak voortdurend te blijven waken dat onze natuurgebieden in goede staat blijven verkeren.

In het Gooi zijn verreweg de meeste natuurgebieden tegenwoordig in beheer bij het Goois Natuurreservaat (GNR). Ter gelegenheid van het 65-jarig bestaan organiseerde het GNR - in samenwerking met de Vereniging Vrienden van Het Gooi - op 4 december 1997 in de Hilversumse Burgerzaal een symposium onder de titel "Erfgoed van 't Gooi". Tijdens het symposium werden, onder andere, mogelijkheden aangegeven voor de wijze waarop de steeds verdergaande verstedelijking zich zou kunnen ontwikkelen en hoe daarbij de natuur zou kunnen worden ingepast. Gevreesd moet toch worden dat, welke modellen ook worden toegepast voor het ontwikkelen van het gebied, de natuur uiteindelijk toch nog dramatischer versnipperd zal raken dan nu al het geval is.

Terecht wees de heer F. Tielrooij, voorzitter van het stichtingsbestuur van GNR, er dan ook enkele malen op dat het Gooi vol is en dat het GNR fel gekant zal blijven tegen het verder opofferen van haar gebied. Behalve uitbreiding van het ste-

delijk gebied, zijn er onlangs ook plannen gemaakt voor meer hoogbouw. Nota bene bij Hilversum langs de rand van de Westerheide, die nu dank zij begrazing zijn open karakter zal blijven behouden. De voormalige Commissaris der Koningin van Noord-Holland, de heer de Wit, herhaalde daarom zijn al eerder uitgesproken waarschuwingen tegen het verhogen van de huidige grenzen voor de maximale bouwhoogte.

Er zijn de laatste tijd diverse plannen gemaakt, waarover de vogelwerkgroep zich actief heeft kunnen uitspreken. Voorbeelden zijn het ontwerp voor de Beheervisie en Beheerplan 1998 - 2007 van het GNR, de Structuurvisie voor de herinrichting van De Zanderij Crailoo, een beheerplan voor de Naardense Vesting. Ook is er door twee vertegenwoordigers van de vogelwerkgroep deelgenomen aan een brainstormsessie die was belegd als voorbereiding voor het opstellen van een beheerplan voor de Hoorneboegse Heide. Dat wij bij al deze zaken gevraagd worden onze inspraak en commentaar te geven bewijst wel dat de betrokken instellingen (GNR en gemeenten) zich terdege bewust zijn van het belang van onze gegevens en kennis van vogels in het gebied.

Bedreigingen voor vogels zijn er natuurlijk niet alleen in Gooi en omstreken. Ook buiten ons werkgebied, nota bene in de internationaal vanwege haar rijkdom aan weidevogels en wintergasten befaamd zijnde Polder Arkemheen, loert er een groot gevaar voor vogels. De gemeente Amersfoort werkt hard aan plannen voor een grote

stadsuitbreiding in de toekomstige wijk Vathorst. Wij hebben daar al een bezwaarschrift tegen ingediend en houden de ontwikkelingen nauwlettend in de gaten. Ondanks de reeds ingebrachte bezwaren gaat Amersfoort ongeremd door met deze plannen, die zeker voor de grote groepen overwinterende kleine zwanen een ernstige bedreiging vormen. Juist aan de noordrand van de toekomstige wijk zou er hoogbouw moeten verrijzen, zodat het open karakter van het weidse polderland geheel verloren zal gaan. Om aan deze bedreiging alsnog een halt toe te kunnen roepen, zullen de natuur- en milieubeschermingsorganisaties nog alle zeilen bij moeten gaan zetten.

Via de nieuwsbrieven van Vogelbescherming en SOVON heeft u wellicht al vernomen dat er dit jaar een nieuw broedvogelatlasproject van start zal gaan. Elders in deze Korhaan kunt u daar meer over lezen. De opzet van dit project is anders dan bij de vorige atlas. Er is naar gestreefd om het project zodanig op te zetten dat ook mensen die geen ornithologische 'superspecialist' zijn toch in de gelegenheid zijn een waardevolle bijdrage te leveren. Ook de benodigde tijd voor het onderzoeken van atlasblokken is tot een minimum beperkt. Het bestuur hoopt dan ook dat er veel atlas-blokken onderzocht kunnen worden en roept ieder die belangstelling voor dit project heeft op zich te melden bij de coördinator van District 10.

Rob Kole.

Jaarverslag Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken 1997

Secretaris

Allereerst wil ik een ieder voor 1998 een heel fijn vogeljaar toewensen.

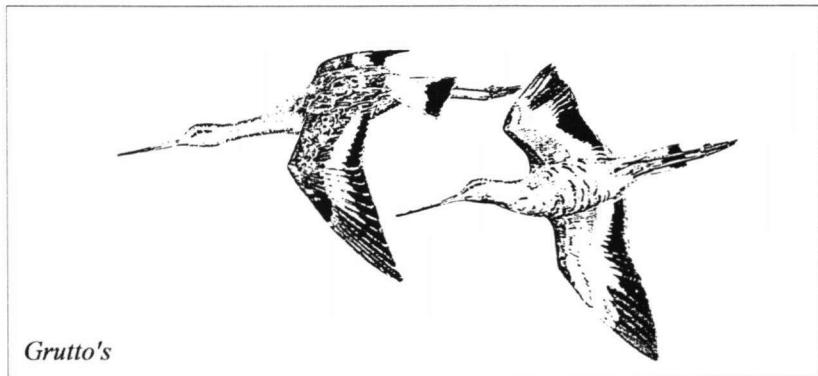
Het jaar dat achter ons ligt is een jaar geweest met erg veel activiteiten.

Het lustrum moest het hoogtepunt van 1997 worden, achteraf kunnen we stellen dat het in grote lijnen redelijk succesvol is verlopen. Tijdens de officiële lustrumbijeenkomst op 22 maart viel de belangstelling van zowel leden als officials wat tegen, de open dagen op 24 en 25 mei zijn redelijk bezocht door niet-leden, de jubileum vaarexcursie was een groot succes, de SVN vogeldag op 25 oktober mocht zich verheugen in een redelijke opkomst en de extra dikke kleurenuitgave van de Korhaan was subliem.

Via deze weg wil ik namens het gehele bestuur de lustrumcommissie hartelijk danken voor alle moeite en grote inzet en het bereikte resultaat.

Naast het in de eerste alinea genoemde lustrum wordt er met man en macht gewerkt aan de realisering van ons "eigen clubgebouw", welke gestalte moet krijgen in het pompgebouw. Er zijn diverse commissies in het leven geroepen om de werkzaamheden goed te kunnen coördineren. Het komend jaar 1998 zal een spannend en druk jaar worden om het clubgebouw ook daadwerkelijk te kunnen realiseren.

Na een jarenlange inzet met betrekking tot inventarisatie en bescherming van de knobbelzwannen stopt Frank van de Weijer zijn activiteiten. Helaas is er nog geen opvolger gevonden om zijn activiteiten voort te zetten, wie

heeft er interesse? Frank, via deze weg willen we je hartelijk danken voor al je inspanningen van de laatste jaren.

In 1997 mochten de cursussen vogelherkenning zich verheugen in een zéér groot aantal cursisten, welke meestal van buiten de VWG kwamen. We kunnen constateren dat dit regelmatig nieuwe leden oplevert.

In 1997 is er ook een cursus gestart voor de jeugd, we kunnen stellen dat dit een goede zaak voor de VWG is. Het is namelijk de VWG al jaren niet gelukt om voldoende aanwas te krijgen van jonge (jeugdige) nieuwe en actieve leden, hopelijk lukt het ons wel via deze cursus. Complimenten voor de initiatiefnemers en hun vrijwilligers.

Jarenlang is de contributie niet verhoogd, terwijl wel de kosten en de inflatie een duidelijke rol zijn gaan spelen op het budget. Willen we meer activiteiten ontplooiën dan moet er wat met de contributie gebeuren. In het bestuur is hierover een levendige discussie gevoerd, unaniem zijn we het er als bestuur over eens dat de contributie verhoogd zou moeten worden. Tijdens de algemene ledenvergadering van 1998 zal het bestuur hierover een voorstel voorleggen aan de

leden, om te komen tot de verhoging.

Subgroep Avifauna

De gebruikelijke voor- en najaarsvergaderingen werden goed bezocht. Voor een verslag van de najaarsvergadering zie pagina 180 van Korhaan 1997-5.

Weidevogelbescherming (Marc van Houten en Guus van de Poel)

Er zijn nu 15 personen in deze groep, van wie er vijf nieuw zijn. Weidegrond van 10 boeren wordt beschermd, dat zijn er twee meer dan vorig jaar. Totale oppervlak weidegrond ongeveer 123 ha. (1996: 85 ha.) Van de beschermde nesten zijn er 62 uitgekomen. Er waren 42 Kievitsnesten en 32 gruttonesten bij. In 1998 zal het totale beschermde oppervlak verder toenemen.

Eempoldertellingen (Nico Klippel en Rob van Veen)

Er zijn genoeg tellers, een rapport is in voorbereiding. Het apart tellen van het reservaat gaat nog steeds niet zonder problemen. Hierover wordt nog nagedacht. Zie ook Korhaan 1997-5, pagina 132-133.

Watervogels (Guus Proost)

Er zijn opvallend weinig meerkoeten geteld. De reden is onbekend, maar heeft misschien te maken met de strenge vorst. Er zijn wel veel zaagbekken waargenomen, met een record van 162 op één dag. Opvallende waarneming was bovendien een eenmalige waarneming van 190 dwergmeeuwen. Daarnaast worden steeds meer nijlganzen en casarca's waargenomen op het Eemmeer.

Midwintertellingen (Pieter Schut)
Zie Korhaan 1997-5 pagina 174 t/m 176.

Trektellingen (Fred van Klaveren)
Er zijn in 1996 88.000 vogels geteld, verdeeld over 110 soorten. Nieuwe soorten waren kleine jager, kwartel en patrijs. Top 10: 1. spreeuw 2. vink 3. kramsvogel 4. koperwiek 5. keep 6. kolgans 7. veldleeuwerik 8. aalscholver 9. grauwe gans 10. boerenzwaluw. Publicatie over de resultaten van 10 jaar tellen is in voorbereiding. Voorlopig wordt doorgegaan met tellen op de telpost in het Corversbos, alhoewel met geringere frequentie (Eén zaterdag per twee weken tot half november). Verder wordt nagedacht over een tellocatie elders in het werkgebied. Zie ook Korhaan 1997-5, pagina 151-156.

Vogel van het jaar, de torenvalk (Mia Kraal)
Zie Korhaan 1997-5, pagina 178.

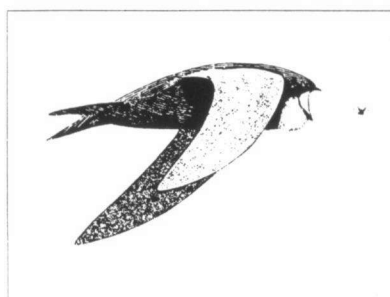
Inventarisatie Gooimeerkust (Marc van Houten en Dick Jonkers)
Van de 72 geplande inventarisaties zijn er slechts ongeveer 60 uitgevoerd. De niet uitgevoerde inventarisaties zijn niet van tevoren afgezegd. Dit is zeer betreurenswaardig en onaccepta-

bel gedrag, waardoor de organisatoren een slechte indruk maken naar de opdrachtgever. Gelukkig zijn er nog wel voldoende gegevens beschikbaar om te worden uitgewerkt in een rapport dat zal worden aangeboden aan Staatsbosbeheer, de opdrachtgever.

De resultaten van deze inventarisaties waren wel duidelijk verschillend van de vorige inventarisatie in 1991. Dit jaar zijn duidelijk minder rietzangers en futen waargenomen, maar meer sprinkhaanrietzangers en snorren. Bovendien werd dit jaar een territorium van een grote karekiet, van een buidelmee en van een roodborsttapuit waargenomen.

Huiszwaluwen (Dick Jonkers)
Lijkt achteruit te gaan. (Zie ook verslag Korhaan nr.2, 1997)

Oeverzwaluwen (Dick Jonkers)
Het gaat goed met de oeverzwaluwen, er zijn 481 broedparen geteld in 7 kolonies, waarvan 2 in bouwputten. In de vuilstort in Muiderberg komt een kunstwand, en Jelle Harder probeert nog een kunstwand aangelegd te krijgen bij de Hollandse Brug. In totaal 400 oeverzwaluwen zijn geringd. Er is een oeverzwaluwenwand van zand en plaggen in voorbereiding in een natuurontwikkelingsgebied bij de Zandkuil.

Gierzwaluw

Gierzwaluwen (Dick Jonkers)
Naarden Vesting is dit jaar geteld door Bob van Poelgeest. Wellicht was dit niet zo'n goede locatie. De jonge gierzwaluwen vlogen dit jaar relatief laat uit, namelijk tussen 20 en 30 juli in plaats van rond 10 juli.

Tuinvogelonderzoek (Dick Jonkers)
Er zijn nu 42 deelnemers. Het verslag over 1996 is gemaakt met medewerking van Fernand Jager en is inmiddels gereed.

Huismussen (Guus van der Poel)
Er zijn nu 18 deelnemers aan dit onderzoek. Opvallend tot nu toe is dat er meer mussen zijn rond nieuwbouwhuizen dan rond oude huizen.

Knobbelzwanen (Frank van de Weijer)
Er zijn 469 knobbelzwanen geteld, inclusief die op de randmeren. Het aantal paren lijkt stabiel. Trend is dat de knobbelzwanen de voorkeur geven aan bebouwde gebieden in plaats van landbouw- en weidegrond. Frank stopt met deze activiteit. Wie heeft er interesse om het over te nemen?

Steenuil (Frank van de Weijer)
Er is dit jaar geen systematische inventarisatie gedaan. Toch zijn er vijf territoria gevonden, waarvan drie in Eemnes, één in Eembrugge en één in Tienhoven. Bovendien is een steenuil waargenomen in Naarden Vesting.

Kerkuilen (Gerard Mijnhout)
Dit jaar zijn niet alle kasten geteld. Er zijn ongeveer 5 paren kerkuilen in ons gebied. Er zijn geen jonge uilen waargenomen maar gelukkig zijn er ook geen dode uilen gerapporteerd.

Roofvogelwerkgroep (Chris Sjobbema en Lex van Canstein)

De coördinerende rol van Lex zal door Hanneke Sevink worden overgenomen. De gegevens van het afgelopen jaar zijn naar de landelijke roofvogelwerkgroep gestuurd en er is geen kopie van de gegevens gemaakt. Dit is een ongewenste situatie: in de toekomst moeten de gegevens in de eerste plaats ter beschikking worden gesteld aan de VWG, subgroep Avifauna. Actie: Chris Sjobbema en Hanneke Sevink.

Een verhaal voor de Korhaan is in voorbereiding bij Chris Sjobbema en Bob van Poelgeest.

Constant Effort Site en ander ringonderzoek (CES, Bob van Poelgeest)

Er zijn in Oud Naarden ongeveer 700 vogels geringd en het ringen gaat nog door. Het totaal voor dit jaar wordt geschat op ca. 1000 vogels. Een artikel voor de Korhaan is in voorbereiding.

Steltloperstelling

De jaarlijkse steltloperstelling zal in november plaatsvinden. Piet Spoorenberg stelt zich beschikbaar om dit te coördineren.

Kolonievogels

Er zijn vier roeken geteld in Muiden. De kolonie die daar vroeger was is waarschijnlijk in noordelijke richting verhuisd (tot buiten ons werkgebied), waarschijnlijk omdat alle nestbomen tussen Muiden en Muiderberg gekapt zijn.

Subgroep Communicatie

Deze subgroep was ook in 1997 weer actief op verschillende fronten:

- Pers, publiciteit en pr
- Promotie en verkoop
- De Korhaan

Het gezamenlijke doel was natuurlijk om de interne- en externe contacten van onze vogelwerkgroep te verstevigen.

Pers, publiciteit en pr

Zeker in het achter ons liggende jubileumjaar mochten we weer rekenen op veel publiciteit in de verschillende regionale media. Het afgelopen jaar stonden we onder meer in het nieuws met de torenvalk, onze vogel van het jaar en onze vele jubileumactiviteiten, zoals de ledendag in de Bethlehemkerk, de open dagen in 's-Graveland en de door ons mee-georganiseerde Noordhollandse Vogeldag. Verder besteedden de media ook veel aandacht aan de stand van zaken rond ons toekomstige clubhuis bij de watertoren in Bussum.

Op het gebied van p.r. blijven we proberen de relaties met Natuurmonumenten verder te versterken. We hielpen mee aan de totstandkoming van enkele informatiepanelen bij observatiehutten in het Naardermeer ten behoeve van Natuurmonumenten. Verder waren er contacten met het Gooisch Natuurreservaat, de Stichting Wintervoeding Gooi en Vechtland en gaven we adviezen aan het Vogelasiel het Gooi in Naarden. Een nieuw initiatief dit jaar was Het Goois Vogelnet. Iedereen die snel het laatste nieuws wil weten van de vogelwerkgroep of bijzondere waarnemingen wil doorgeven, kan zich gratis aansluiten. Je ontvangt dan met enige regelmaat via je e-mailadres op je pc die informatie. Er wordt ook gewerkt aan een eigen internet-site van de vogelwerkgroep. Een experimentele pagina is al beschikbaar, maar dit project moet in het komende jaar verder worden uitgewerkt.

Promotie en verkoop

Onder leiding van Paul Keuning werd vele malen de boekentafel opgebouwd. Tijdens de lezingen, de jubileumactiviteiten en tijdens een aantal bijeenkomsten van andere organisaties. Behalve boeken werden hier ook verschillende soorten nestkasten ter verkoop aangeboden.

Paul zorgt er verder voor dat de presentatiewand van de vogelwerkgroep wordt bijgehouden. Op deze wand kan op verschillende manieren worden duidelijk gemaakt waar de vogelwerkgroep mee bezig is.

Verder stak Paul Keuning de nodige energie in het werven van advertenties voor de jubileumkorhaan, advertenties die nodig waren om de kosten voor het blad enigszins te drukken.

Via een ledenwerfactie, ook al gestimuleerd door Paul Keuning, werden enkele tientallen nieuwe leden voor de vogelwerkgroep gevonden.

De Korhaan

Voor De Korhaan was het jubileumjaar ook een bijzonder jaar, want voor het eerst in ons bestaan verscheen het blad met een fraaie omslag in kleur. Dit hadden we mede te danken aan Het Vogeljaar onder leiding van Jaap Taapken, dat ons belangeloos de benodigde litho beschikbaar stelde en aan de fotograaf Jos Korenromp, wiens foto wij mogen gebruiken op onze voorpagina.

Er verschenen zoals gebruikelijk vijf uitgaven van de Korhaan, tezamen goed voor 188 pagina's. De meeste ruimte ging zitten in het vijfde nummer (68 pagina's), het nummer waarin uitgebreid werd teruggekeken op het jubileumjaar.

De redactie kan keer op keer rekenen op een kleine kern vaste auteurs, die schrijven over activiteiten van de vogelwerkgroep of over vogels in

onze regio. Een speciaal woord van dank aan Ronald Sinoo, wiens bijzondere tekeningen meewerken aan de verfraaiing van ons clubblad.

Subgroep Vogelcursussen

Dit jaar hebben aan de vogelcursussen 102 mensen meegegaan, enkelen beide keren. Het verrast ons elke keer weer dat er zoveel animo is. Beide keren was het een enthousiaste groep, die het met de excursies niet liet afweten bij koud en nat weer. En dat hebben we een paar keer gehad dit jaar! Van beide groepen samen zijn tien mensen lid geworden van de vogelwerkgroep. Zeker van de laatste groep verwachten we een groot aantal terug te zien bij de volgende cursus.

In het najaar van 1997 begon de subgroep voor de eerste keer met een jeugdvogelcursus, voor kinderen van 8 tot 12 jaar. In totaal 25 kinderen nemen aan deze cursus deel. Zaterdagmorgen om de veertien dagen komen ze bijeen in het bezoekerscentrum van Natuurmonumenten in 's-Graveland. Deze cursus loopt nog door tot aan de zomer van 1998.

Subgroep Excursies

In het lustrumjaar 1997 hebben er weer vele excursies plaatsgevonden. Daaronder ook een aantal naar gebieden waar we normaal niet gemakkelijk kunnen komen.

De vaarexcursie op 1 juni 1997, met een mooie botter naar de Dode Hond, is bijzonder geslaagd te noemen. Met circa tachtig deelnemers was het de 'topper' van het jaar. Een goed idee van Dick Jonkers. Een vaarexcursie door het Naardermeer was ook zeer succesvol. Deze excursie stond onder leiding van Johan van Galen Last.

De open dagen op 24 en 25 mei 1997 bij het bezoekerscentrum van Natuurmonumenten in 's-Graveland trokken helaas wat minder Goois publiek. Aan het enthousiasme van een aantal van onze leden heeft dat niet gelegen. Dank vooral voor de gratis kramen, verzorgd door Roel Huizenga, waardoor het geheel een bijzonder leuk aanzien had.

Uiteraard gingen wij dit jaar ook naar de Waddeneilanden. Terschelling is nog nooit zo goed bezocht als afgelopen jaar door onze vogelwerkgroepleden. Met circa zestig deelnemers per weekend. De hutspot en de kroegavond waren vervangen door chinees eten en een zeer gezellig samenzijn in De Jonge Jan, met de nodige drankjes en hapjes.

In de loop van 1997 hebben de volgende activiteiten plaatsgevonden in het kader van de subgroep Excursies:

dagexcursies:	4
weekenden:	2
avondexcursies:	2
(en 1 uilenexcursie)	
openbare excursies:	6
'mystery bird'-avond:	1

In november kreeg een aantal excursieleiders een welverdiend

speciaal geschenk dat speciaal voor de gelegenheid is ontworpen door beeldhouwer Frans van der Ven, uit Lelystad (Zie voor een verslag elders in deze Korhaan).

Financiële zaken

Ons verenigingsblad de Korhaan is duurder uitgevallen door een extra nummer en zal ook voor 1998 i.v.m. de betere layout in kosten gelijk blijven. De begroting voor 1998 is reeds aangepast aan de contributieverhoging en ook de SG Avifauna zal, doordat wij rapporten niet meer gratis kunnen laten drukken, op hogere kosten komen. Wij vertrouwen erop dat u onze vereniging trouw zult blijven zodat wij eind 1998 weer gunstig kunnen afsluiten. Het jaar 1997 heeft een batig saldo van f 258,84. Het boekje "Vogels kijken in het Gooi" en ons Jubileum hebben voor dit jaar een batig saldo van ca. f 10.000,00 waarvan f 8000,00 is toegevoegd aan de reservering van ons clubhuis. De totale reservering hiervoor is thans f 11.000,00.

Zoals reeds in De Korhaan nummer 5 van 1997 is aangekondigd, heeft het bestuur zich de afgelopen tijd gebogen over voorstellen tot het verhogen van de contributie. Deze was al lang niet meer verhoogd en zo langzamerhand op een onacceptabel laag niveau. Besloten is de contributie voor gewone leden te verhogen tot f 35,00. De contributie voor huisgroot-leden wordt f 12,50. Veel leden zijn al jaren gewend vrijwillig meer dan het minimum over te maken. Uiteraard stelt het bestuur het zeer op prijs als er ook in de toekomst extra giften worden gegeven. Het is de bedoeling de nieuwe contributiebedragen te laten gelden vanaf het lopende lidmaatschapsjaar.

Balans per 31 december 1997

	Debet		Credit
Inventaris	6.399,61	Afschr.Inventaris	5.384,85
Kas	548,10	Vooruitontv. Contr.98	47,50
Giro 2529179	6.163,75	Vooruitontv. Exc.98	45,00
Giro 2529179/plus	17.109,01	Nog te betalen	4.490,05
Nog te ontvangen	325,00	Reservering Clubhuis	11.000,00
		Eigen vermogen	9.578,07
	30.545,47		30.545,47

Verlies- en winstrekening per 31 december 1997

SG Avifauna	1.043,96	Contributie	14.248,00
SG Nestkasten	138,59	SG Communicatie	639,50
SG Natuurbescherming	7,25	Uitgave vogels...	1.620,06
Ledenadm/Natuurmon.	962,94	Jubileum	301,45
Ledenavond/Lezingen	1.223,90	Diversen/intrest	7,49
Lidmaatschappen	753,50		
Kosten Bestuur	775,28		
Ver.Blad De Korhaan	10.370,24		
Afschr.Inventaris	1.280,00		
Batig Saldo	258,84		
	16.814,50		16.814,50

Begroting 1998

Contributie (na verhoging)	19.000		
Diversen, w.o. rente	500		
Subgroepen			
Avifauna		1.800	
Nestkasten, incl.huiszwaluwen		200	
Communicatie		500	
Natuurbescherming		200	
Ledenadministratie		500	
Ledenavonden/Lezingen		1.500	
Lidmaatschappen		800	
Ver.Blad "de Korhaan"		11.000	
Kosten Bestuur		1.000	
Kosten secretariaat		200	
Reservering Clubhuis		2.000	
	19.500	19.500	

Algemene Ledenvergadering

Te houden op donderdag 26 maart 1998 in de Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263 te Hilversum. Aanvang 20.00 uur.

Agenda

1. Opening en ingekomen stukken
2. Verslag Algemene Ledenvergadering van 24.4.1997 (Zie Korhaan 31:4)
3. Jaarverslag 1997
 - a. Secretaris
 - b. Subgroep Avifauna
 - c. Subgroep Communicatie
 - d. Subgroep Vogelcursussen
 - e. Subgroep Excursies
 - f. Subgroep Natuurbescherming
 - g. Subgroep Algemene zaken
4. Financieel beleid
 - Jaarverslag penningmeester
 - Verslag kascommissie
 - Vaststelling rekening 1997 en begroting 1998
 - Décharge penningmeester
 - Benoeming kascommissie
5. Bestuursverkiezing. Aftredend zijn: Bep Dwars (Subgroep Algemene Zaken): herkiesbaar
Guus Proost (Subgroep Avifauna): herkiesbaar
Pieter Schut (Subgroep Communicatie): niet herkiesbaar
6. Contributieverhoging
7. Rondvraag
8. Pauze
9. Na de pauze lezing door Simon en Trudy Visser

Het bestuur van de vogelwerkgroep bestond in 1997 uit:

Voorzitter	: Rob Kole
Secretaris	: Ben den Hoed
Penningmeester	: Laura Mudde
SG algemene zaken	: Bep Dwars
SG vogelcursussen	: Paul v.d. Poel
SG excursies	: Joke v. Velsen
SG natuurbescherming	: Dick Jonkers
SG communicatie	: Pieter Schut
SG avifauna	: Guus Proost

Vogelherkenningscursus gaat weer van start

In afwachting van de echte winter, komt hij wel of niet, toch al denken aan de voorjaarscursus. Er zijn zes lesavonden op 3, 10, 17, 24 en 31 maart en op 7 april. Per avond wordt er een groep vogels besproken, dia's getoond en vogelzang beluisterd. Het wordt wel weer voorjaar, dus komen de nesten, baltsgedrag en eieren in dit programma voor.

Vier excursies in het weekend naar bos, weide en water om de vogels in levende lijfjes te ontdekken en misschien te herkennen. De oren worden getest met koorzang en als je geluk hebt hoor je de solisten. Dan wel vroeg uit je bed want vogels zingen vroeg. Zin om mee te doen? Geef je op bij: A. van Klaveren-van Oord, Berkenhof

3, 1241 VP Kortenhoef, tel. 035-6561426.

De kosten bedragen voor leden van de VWG f 30,- en voor niet-leden f 40,-

De theorie wordt gegeven in de Zuiderkerk te Bussum van 20.00 tot 22.00 uur. De excursies duren circa drie tot vijf uur, afhankelijk van het weer en het aanbod van vogels.

Het is de zesde keer dat de Vogelwerkgroep een vogel tot vogel van het jaar heeft uitgeroepen. Dit keer viel de Huismus die eer te beurt. De Groene Specht, de Scholekster, de Putter, de Koekoek en de Torenvalk gingen de Huismus vooraf.

Guus van der Poel

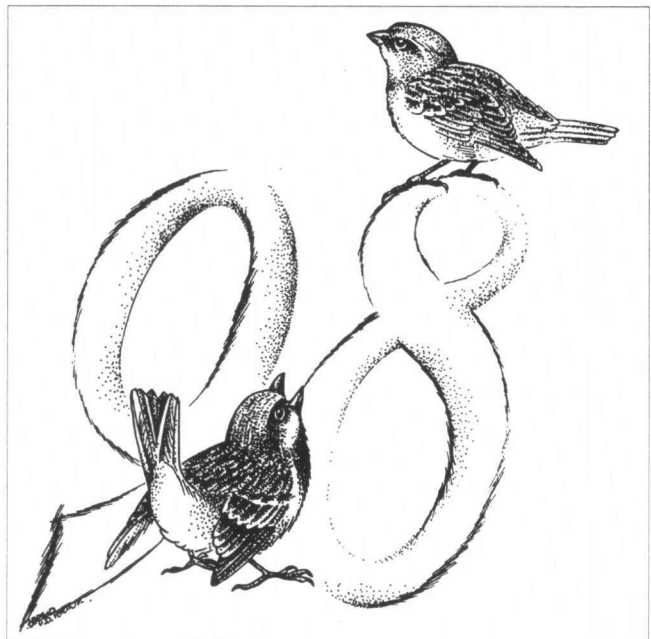
De huismus vogel van het jaar: reacties op een persbericht

Om ook buiten de kring van leden van de VWG bekendheid te geven aan deze uitverkiezing, heeft Pieter Schut (SG Communicatie) een persbericht opgesteld en via de geëigende kanalen verspreid. Ik was tevoren door het bestuur benaderd met de vraag of ik de vogel van het jaar onder mijn hoede zou willen nemen en of mijn naam en adres in het persbericht vermeld mochten worden. Omdat ik de mus een warm hart toedraag, leek mij het idee om de mus te promoten als leuke, interessante vogel, die het waard is meer aandacht te krijgen, heel aantrekkelijk. Het leek me ook een kans om meer mensen te kunnen betrekken bij het lopende onderzoek aan mussen (zie elders in dit nummer). Het zou bovendien niet veel werk zijn, werd er bij gezegd.

Woensdag 7 januari besteedde de Gooi en Eemlander in de rubriek Natuurwijzer aandacht aan de vogel van het jaar, op de voet gevolgd door de huis-aan-huis bladen. Vrijwel onmiddellijk begonnen de reacties bij mij binnen te stromen: tientallen telefoontjes, briefkaarten en brieven. Het blijkt dat de huismus onder de mensen leeft. Veel mensen vinden het jammer dat de mussen in hun buurt zeer sterk in aantal achteruitgegaan zijn. Men is bezorgd en vraagt zich af wat de oorzaak zou kun-

nen zijn. Ongeveer de helft van de mensen suggereert dat de ekster de grote boosdoener is. Sommigen beweren gezien te hebben dat eksters mussen-nesten uithalen en/of jonge mussen tijdens het uitvliegen grijpen. Hetzelfde wordt trouwens ook een paar keer voor

kauwen gemeld. Ik wil niet beweren dat eksters nooit kattenkwaad uithalen, maar het elders in dit nummer beschreven onderzoek laat duidelijk zien dat de aanwezigheid van eksters en een gezond mussenbestand heel goed kunnen samengaan. De brieven bevatten ook heel gedetailleerde observaties over het gedrag van mussen. Enkele citaten: "Bijzonder gedrag van de mussen vinden wij dat de hele groep bij onraad gelijktijdig opvliegt en in kleine groepjes terugkomt." "Ik heb een soort hulstboom in mijn tuin en deze

Het logo van de vogel van het jaar werd opnieuw getekend door Bertus van den Brink

boom is een ontmoetingsplaats voor, volgens mij, de hele mussenkolonie in deze omgeving. Om ongeveer 17.00 uur beginnen de mussen te komen en het lijkt net een stamkroeg, een gekwetter van jewelste." Het is opvallend hoeveel vreugde huismussen mensen kunnen verschaffen. Citaat: "Ik verheug me al weer op de zomer, lekker rustig in de tuin zitten en naar de kleine vogeltjes kijken." Een andere briefschrijver: "Vooral in het voorjaar als ze jongen hebben, eten ze bijna uit de hand, en de jongen sprin-

gen in de vijver, vreselijk leuk. Wij hebben er als het ware een band mee, en ze pikken de haren uit de staart van onze hond." Een paar briefschrijvers spreken liefdevol over "deze brutale rakkers". Sommigen zien parallellen met het menselijke gedrag: "Het zijn echte rijstepikkers, net als ik."

Een aardige bijkomstigheid van al deze reacties is dat ze het

beeld dat uit het onderzoek (nogmaals zie elders in dit nummer) naar voren komt, bevestigen: afwezigheid na achteruitgang in sommige gebieden (heel duidelijk in met name de oudere wijken van Hilversum en Bussum), terwijl er elders niets aan de hand lijkt te zijn. Veel mensen geven aan mee te willen werken met het onderzoek.

De reacties kwamen trouwens niet alleen via brief en telefoon. Radio Hilversum, Radio Noord-Holland, Radio Weesp en de TV-rubriek 2 Vandaag schonken aandacht aan de vogel van het jaar. Ook de Gooi en Eemlander kwam met een nieuw verhaal over de vogel van het jaar. Ik denk dat wij nu al kunnen stellen dat de uitverkiezing van de Huismus als vogel van het jaar een grandioos succes is!

Na oproepen in de Korhaan en de Gooi en Eemlander in het voorjaar van 1997 meldden zich 18 mensen (leden en niet-leden) aan om huismussen in de omgeving van hun woning te tellen.

Guus van der Poel

Hoe doet de huismus het in het Gooi en Omstreken?

Het doel van dit onderzoek was om enig inzicht te krijgen in de talrijkheid en de verspreiding van de mus in de Gooi en Vechtstreek, het werkgebied van de Vogelwerkgroep. Inzicht in deze materie is van belang omdat er nogal wat aanwijzingen zijn dat de mussenstand landelijk gezien sinds begin jaren 80 langzaam maar gestaag achteruitgaat. Er worden getallen genoemd van een afname van 30% over deze periode! De vraag is: moeten wij ons ook zorgen gaan maken over de mussen in onze eigen omgeving?

Om dat te onderzoeken heb ik de deelnemers gevraagd gedurende 14 dagen op een vaste plek en een vast tijdstip voor of achter de eigen woning zogenaamd winterstrooivoer te strooien. Het is bekend dat mussen (en andere vogels) heel snel doorhebben dat er ergens

op een bepaalde tijd iets te halen valt. Na ongeveer een week krijg je op zo'n voerplek een vaste groep stamgasten, die vaak al in de struiken zitten te wachten totdat je naar buiten komt met het voer. Er waren twee telperiodes: één in het voorjaar vóór het begin van het broedseizoen ergens tussen 1 maart en 1 april, en één in het najaar na afloop van het broedseizoen ergens tussen 15 september en 31 oktober. De deelnemers mochten zelf bepalen op welk tijdstip van de dag zij wilden voeren. Na het strooien van het voer telden zij gedurende een half uur hoeveel mussen op het voer aanwezig waren. Het maximum aantal dat gedurende dat half uur geteld werd, vulden zij vervolgens op een telformulier in. Dit formulier stuurden zij na afloop van de telperiode naar mij terug tezamen met de antwoorden op een

aantal vragen over de woning en de woonomgeving.

De resultaten leveren een heel gevarieerd beeld op. Rondom 5 woningen in Hilversum, Bussum (2x), Naarden en Loosdrecht is in de telperiode (en ook daarbuiten) geen enkele huismus gesignaleerd. Daarentegen zijn er ook woningen, waaromheen regelmatig maximale aantallen van 25-40 mussen werden geteld! Toen ik de telresultaten naast de gegevens van de enquête legde, kwam er iets heel onverwachts naar voren: lage aantallen mussen worden gevonden rondom oudere woningen. De scheidslijn ligt ongeveer bij 1950-53. De groep van 18 deelnemers bestaat uit 9 mensen met een woning van voor 1953 en 9 mensen met een woning van na 1953. Als ik het gemiddelde neem van het maximum aantal mussen dat in de

14-daagse telperiode waargenomen is, dan blijken rondom woningen van voor 1953 gemiddeld maximaal slechts 3 mus- sen te zijn gezien, terwijl er rondom woningen van na 1953 gemiddeld maximaal 19 zijn waargenomen (afgeronde getal- len, zie fig. 1). Statistisch gezien is dit zeer significant. Zeven van de 9 deelnemers met een wo- ning van voor 1953 geven ook aan dat zij de laatste jaren een afname van de mussenstand in hun omgeving hebben opge- merkt. Van de 9 deelnemers met een woning van na 1953 beweren 7 deelnemers dat de mussenstand gelijk gebleven is. Ook een duidelijk verschil.

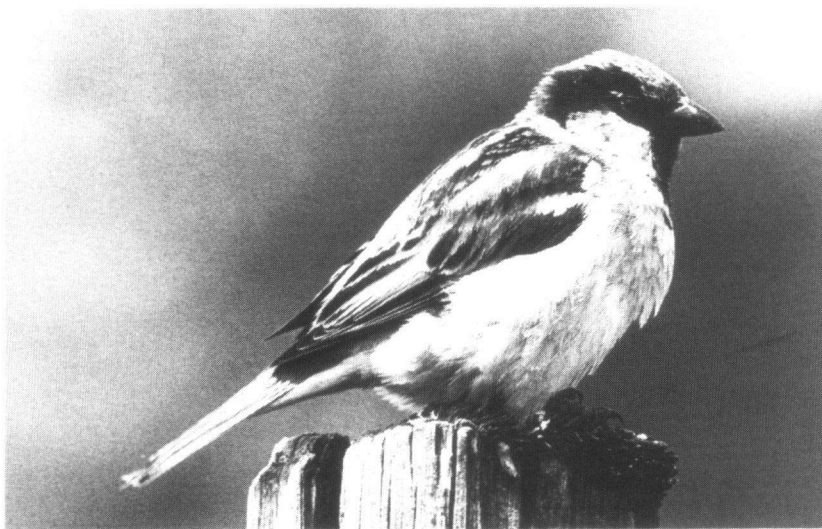
Waardoor deze verschillen wor- den veroorzaakt is mij nog een volstrekt raadsel. Ik kan mij voorstellen dat in oudere wijken niet alleen de huizen ouder zijn maar ook de tuinen en het openbaar groen. Het kan zijn dat gezien, door de ogen van een mus, de groene aankleding van deze wijken geleidelijk aan teveel op een bos is gaan lijken of anderszins voor de mus een slechtere voedselbron of woon- omgeving is geworden. Dit vraagt om nader onderzoek, dat echter niet zo eenvoudig is. Het

gaat er daarbij om uit te vinden waardoor het komt dat in het ene gebied de sterfte en even- tuele emigratie groter is dan de jaarlijkse aanwas van jonge vo- gels en eventuele immigranten en in het andere gebied niet. Dat is een complexe materie. Je moet een zo goed mogelijke schatting van de verschillende doodsoorzaken voor de ver- schillende leeftijdsklassen ma- ken, het broedsucces gedu- rende een aantal jaren bijhou- den en er tegelijkertijd achter zien te komen waar de jongen, als ze hun eerste winter over- leefd hebben, zich gaan vesti- gen. Een analyse van wat de mus zo al eet door het jaar heen, hoort er eigenlijk ook nog bij. Voor amateurs een ontmoedigende lange waslijst! Het totale probleem van de ach- teruitgang van de mus zullen we dus niet zo snel oplossen. Toch kunnen we al wel iets conclude- ren uit ons onderzoek. Veel mensen houden eksters, en in mindere mate ook kraaien (zwarte kraai, kauw) en gaaien voor de grote boosdoeners, om- dat deze vogels als ze zelf jon- gen hebben de nesten van klei- nere zangvogels kunnen plun- deren. De rol van eksters kan echter niet anders dan zeer be-

perkt zijn, want ook rond de hui- zen van na 1953 waar nog steeds veel mussen voorkomen, is de ekster een algemene broedvogel geworden en zal de kans het slachtoffer te worden van een ekster net zo groot zijn als in de oudere wijken. Hoe groot die kans überhaupt is, is ook nog de vraag. Mussen- nesten zijn voor deze vogels over het algemeen onbereikbaar en pas uitgevlogen mussen zijn al zeer snel uitstekend in staat om aan ongewenste belangstel- ling van deze grotere vogels te ontkomen. Maar tijdens het uit- vliegen zal er best wel eens één ten prooi vallen aan een ekster. Zoals gezegd treedt dit uitslui- tend op in het broedseizoen van de ekster. Mussen hebben ech- ter een veel langer broed- seizoen dan eksters, omdat ze meerdere keren per jaar broe- den (2-4 legsels vanaf mei tot en met september). Latere broedsels van de mus zullen daarom weinig of geen last van de ekster hebben. Al met al ge- noeg redenen om niet onmid- dellijk tot grootscheepse vervol- ging van eksters, kraaien en gaaien over te gaan.

Veel meer conclusies zou ik op dit moment uit de resultaten van het onderzoek niet willen trek- ken. De steekproef is daarvoor te beperkt. Met veel meer deel- nemers zou er een kaart van het werkgebied gemaakt kunnen worden met mussen-rijke en mussen-arme gebieden. Ik roep daarom iedereen op die in maart gedurende 14 dagen overdag een half uurtje vrij kan maken om mussen te voeren en te tellen, zich bij mij aan te mel- den. Ik stuur dan zo snel moge- lijk de spelregels van het onder- zoek.

Guus van der Poel
Buhrmannlaan 54
1381 GM Weesp
Tel. (0294) 431308

Huisemus

Foto: Henk Harmsen / Archief Het Vogeljaar

De activiteiten rond het pompgebouw, ons toekomstige clubgebouw bij de watertoren in Bussum, gaan onverdroten door, maar het zal nog wel een poos moeten duren voor er ook echt gebouwd kan gaan worden.

Rob Kole

Werk aan de winkel voor nieuwe clubhuis in Bussum

Hoewel wij het liefst eerder morgen dan overmorgen onze intrek in het clubhuis zouden willen nemen, is het voorlopig nog uitsluitend vergaderen, vergaderen en nog eens vergaderen. Het is nu eenmaal onvermijdelijk, want er valt nog heel wat te regelen voordat we echt met schop, hamer en verfkwast aan de slag kunnen.

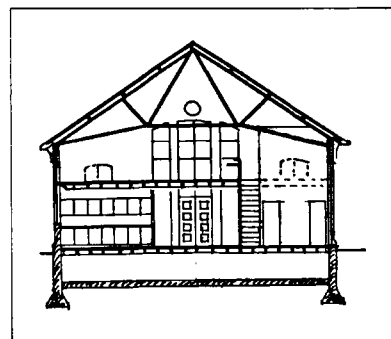
Toch is er de afgelopen tijd wel degelijk een boel werk verzet! De bouwcommissie bijvoorbeeld heeft de afgelopen tijd uitvoerig en heel serieus onderzocht wat de wensen van de toekomstige gebruikers zijn en hoe de daarvoor benodigde ruimtes het best kunnen worden ingevuld in de beschikbare ruimtes.

Behalve een grote zaal waar lezingen en cursussen kunnen worden gegeven, zijn er ook

ruimtes nodig voor vergaderingen, opslag, keuken en toiletten en een kantoor voor de Stichting Omgevingseducatie (SOE). Het spreekt vanzelf dat daarbij niet alleen maar gekeken moest worden naar de mogelijkheden om zoveel mogelijk vertrekken te maken, maar er diende ook naar de haalbaarheid en naar kostenaspecten van de ontwerpen gekeken te worden. In Figuur 1 is het huidige voorstel voor de indeling te zien.

In een eerdere versie van het ontwerp waren er voor de werkgroep, IVN en KNNV, onder de verhoogd aan te leggen vloer van de grote zaal, een aantal afzonderlijke bestuurskamertjes geprojecteerd, maar die oplossing bleek toch wel heel ver boven de begroting uit te komen, zodat de plannen moesten worden bijgesteld en

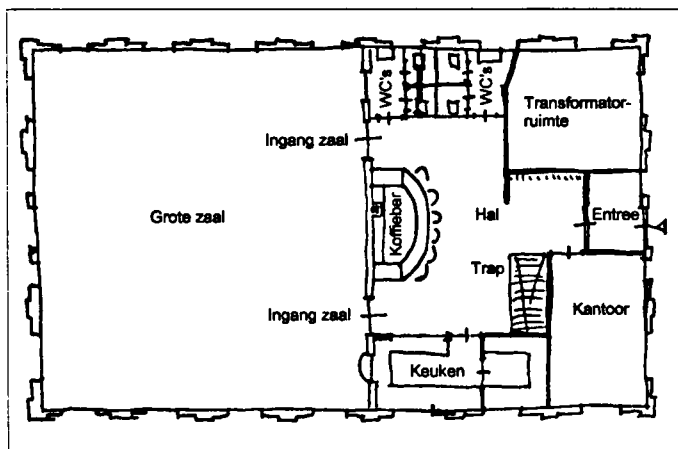
er gekozen werd voor een wat bescheiden opzet. In het huidige plan is het idee van deze verhoogde vloer uiteindelijk toch verlaten, omdat

Figuur 2 Doorsnede met verdiepingsvloer

daarmee de geraamde kosten exorbitant veel hoger dreigden uit te komen. De zaal komt dan ook gewoon op de begane grond, maar er wordt wel rekening gehouden met een mogelijkheid deze in de toekomst alsnog voor een deel te verhogen, indien dat noodzakelijk (en haalbaar) zou zijn.

Op dit moment is er nog een deel van het gebouw in gebruik bij het ENW, die er een transformator heeft staan. In het verleden werd deze gebruikt voor de energievoorziening van de pompen. Omdat die er niet meer zijn, zou er een transformator met een veel kleinere capaciteit kunnen staan en er zijn daarom besprekingen gestart met het ENW over een eventuele vervanging en mogelijk zelfs een verplaatsing van de transformator. Mogelijk kan deze ruimte dan ook nog door onszelf worden benut.

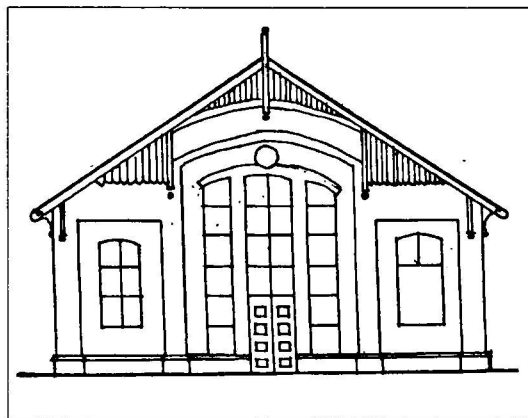
Figuur 1 Begane grond

In het deel waar de keuken, hal en kantoor worden ingericht zal ook een verdiepingsvloer worden aangebracht. Boven ontstaat dan een zeer royale verdieping, die voor een deel als archief en werkruimte gebruikt zal gaan worden. Daarnaast komen er nog eens twee vergaderzaaltjes op deze verdieping. In Figuur 2 is deze vloer aangegeven.

De zuidgevel zal worden aangepast en zoveel mogelijk in zijn oorspronkelijke staat worden teruggebracht. (zie Figuur 3) Begin februari is een begin gemaakt met het aanvragen van

de nodige vergunningen. Wij zullen ook aannemers gaan benaderen.

De commissie voor fondsverwerving heeft zich beziggehouden met het maken van plannen en de opzet van campagnes voor het benaderen van potentiële sponsors. Er is ook gewerkt aan de samenstelling van een commissie van aanbeveling. In de loop van februari zal dan ook een begin gemaakt kunnen worden met het bena-

Figuur 3 Zuidgevel met nieuwe toegangsdeur

deren van bedrijven en instellingen die wellicht bereid zijn ons project te gaan ondersteunen.

Carla Holzenspies

Over kraaien, pimpelmezen, vleermuizen en een lijster

Iedere dag, vroeg in de ochtend, deel ik voer uit voor de vogels. Allereerst is Paultje, de kraai, aan de beurt. Die slijt zijn oude dag, die minstens 32 jaar omvat, in zijn "aanleunwoning" in de grote volière. Daarna komen Tsip, de zanglijster en de pimpelmezen aan de beurt, die in de kleine volière huizen. Omdat het regende had ik op een dag mijn regenjas aan en

mijn hoofd bedekt met de capuchon. In het halfduister liep ik langs de kleine volière, op weg naar Paultje. De pimpels, die me in deze uitrusting niet herkenden, schrokken zich te pletter. Groot alarm!! Daar was een vijand die ze naar het leven stond. In één ogenblik waren alle pimpels verdwenen. Ze hadden zich achterover laten zakken en hingen nu ondersteboven aan hun zitstokken.

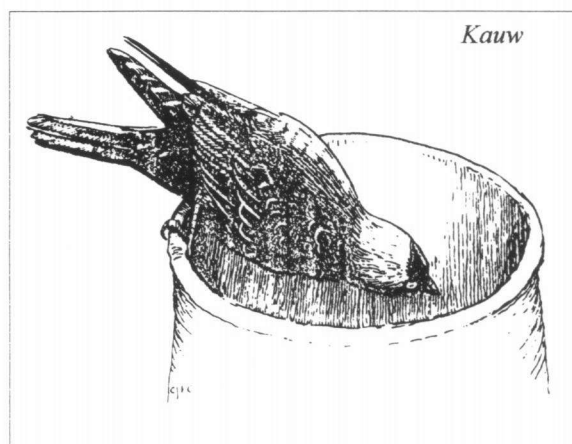
Geen vogels meer, maar vleermuizen bevonden zich in de volière. Hadden zij de vijand even te pakken!!

Tsip, de bovengenoemde zanglijster, voert de 'hinkstapsprong' uit. Gewoonlijk bivakkeert hij op

de hoogste zitstok in de volière, maar hij had iets nieuws bedacht. Hij trok zijn linkerpoot in, hipte opzij op zijn rechterpoot en liet zijn linkerpoot weer zakken. Opnieuw werd de linkerpoot ingetrokken en het ritueel herhaalde zich. Een halve meter werd op die manier afgelegd. Zijn "centrifugezang", gevolg van het grootbrengen naast de wasmachine, wordt nu afgewisseld met het achterovergooien van zijn kopje. Dat gebaar heeft hij mij zien maken.

Ondanks dat het winter is blijft hij 'zingen'. Sinds kort verplaatst hij zich met een snavel vol meelwormen. Of de pimpelmezen in zijn verblijf hem inspireren? Wie zal het weten!

In Het Vogeljaar no. 4 en 5 1997 komt in de rubriek veldwaarnemingen de naam 'huiskraai' voor. Wat is dat voor een vogelsoort? Ik heb een volièrekraai, maar het blijft een zwarte kraai.

Alle excursieleiders in het zonnetje gezet

Volgens de lustrumcommissie vormde de SVN-dag op zaterdag 25 oktober de afsluiting van het jubileumjaar, maar de klap op de vuurpijl kwam, voor menigeen als een donderslag bij heldere hemel, tijdens de pauze van de dia-lezing op donderdag 27 november.

Het bestuur van de VWG was op het gelukkige idee gekomen om alle excursieleiders eens een keer gelijktijdig in het zonnetje te zetten. De Gooi- en Eemlander sprak de volgende dag over enkele tientallen excursieleiders maar dat lijkt me een beetje overdreven. Ik heb

ze niet geteld, maar het waren er wel veel.

Nadat Joke het hierbij afgedrukte gedicht (het was tenslotte nog maar één week voor Sinterklaas) had voorgedragen, kregen ze allemaal een fraaie briefopener die aan het handvat was versierd met een Korhaan, evenals de enorme taart, die dan wel geen handvat had maar toch ook was versierd met een kip waar de bakker bij geschreven had dat het een Korhaan was dus hadden we geen problemen met het determineren van die vogel.

Die taart was overigens niet alleen voor de excursieleiders, maar alle 80 à 90 aanwezigen kregen de gelegenheid een stukje te proeven. En ik moet zeggen: hij was heerlijk. Zo goed zelfs, dat menigeen na afloop van de lezing nog een stukje ging halen.

WIM DUURLAND

Lieve enthousiaste,
geduldige excursieleiders,

Dertig jaar VWG.

Ja, wie van jullie deed er de eerste jaren mee?

Als eerste Jan Bos, met veel belangstelling voor de hele wereld, van vogel tot mos. En al snel volgde Vermeule. De hele club liet zich door Adrie meezeulen.

Toen schoot als een onstuitbare kogel dwars door de VWG de immer montere Yves Vogel.

Een overstapje van GNR naar de VWG was snel gemaakt.

Dick Jonkers bracht zijn kennis, die nog steeds iedereen raakt.

Een man die altijd iedereen kon bellen, Wasmeer-fenomeen Harder, beter bekend als Jelle.

In die mooie tijd van vroeger ging Rob van Maanen met de leden van de club op excursie, naar de nog aanwezige Korhanen.

Het zijn er zo velen, die bij dag en dauw door weer en wind, en soms bij bittere kou

verreijkertje om, dertig jaar lang, wel meer dan honderd keer namens de VWG uit vogelen gingen, zelfs tot het Lauwersmeer.

Niet iedereen kan nu nog expliciet worden besproken, want jullie hebben vast die taart al geroepen.

Toch vind ik dat dit maar eens moest gebeuren.

Laten we wel wezen: het ging altijd zonder zeuren.

Daarom dank jullie wel, fijne mannen, dank voor jullie trouw.

Dank je wel ook die ene excursie-vrouw. Jullie zijn nog nooit in het zonnetje gezet, gingen er altijd tegenaan.

Immer geprezen voor hun "aanwezigheid", vandaar deze scherpe Korhaan.

Veel liefs, Joke van Velsen.

Geef waarnemingen van lepelaars door

Om de voedsel en rustgebieden van de lepelaar in Nederland vast te stellen, is in 1995 door Vogelbescherming Nederland een rapport uitgebracht met de resultaten van vele honderden waarnemingen van lepelaars. De lepelaarpopulatie is sindsdien flink gegroeid. Eind 1998 eindigt het Soortbeschermingsplan Lepelaar. Voor de lobby richting waterbeheerders voor een betere voedselsituatie is een actueel overzicht wenselijk. Om deze redenen is het nodig het overzicht van 1995 te actualiseren. In 1998 zullen waarnemingen verzameld en gepubliceerd worden in een nieuw overzicht, uit te werken door Vogelbescherming Nederland. Om dit actuele overzicht van fourageergebieden van lepelaars te verkrijgen doe ik een oproep om de volgende gegevens door te geven aan het onderstaande adres:

Lepelaar

- Het aantal lepelaars
- De precieze locatie (in ieder geval kilometerhok, liefst ingetekend op kaart)
- De datum van de waarneming
- Indien bekend juveniel of adult
- Indien gekleurd de kleuren + codes
- Naam en adres waarnemer(s)

SOVON, t.a.v. Ward
Hagemeijer, Rijksstraatweg 178,
6573 DG Beek-Ubbergen. tel:
024-6848111, fax: 024-6848188.
E-mail: SOVON@inter.nl.net

Hoe gaat het met de jeugdcurcusus?

De twee uur durende cursusmorgen vliegt voorbij als je met zo'n enthousiaste groep kinderen bezig bent. Om de week komen de 25 kinderen, van 8 t/m 12 jaar, trouw naar de Hooischaar in 's-Graveland en zij vinden dat het wel iedere week mag.

Wat we zoal met de kinderen gedaan hebben? Zelf vogelbuttons gemaakt, een groot vogel trekspel buiten gespeeld, dia's bekeken en besproken, excursie naar het vogelasiel, buiten vogels getekend op de snelle manier, het vangnet gedemonstreerd en echt iets gevangen al was het niet iets levends, het nut van ringen uitgelegd. Het waarom van lange, korte, dikke, dunne, kromme en rechte snavels verteld en er een proefje mee gedaan.

De kinderen in kleine groepjes als vink, buizerd, reiger of andere vogel hun eten laten zoeken. Eén groep deed dit zeer realistisch, de vinken wilden niet

bij de buizerds lopen "want dan eten ze ons op".

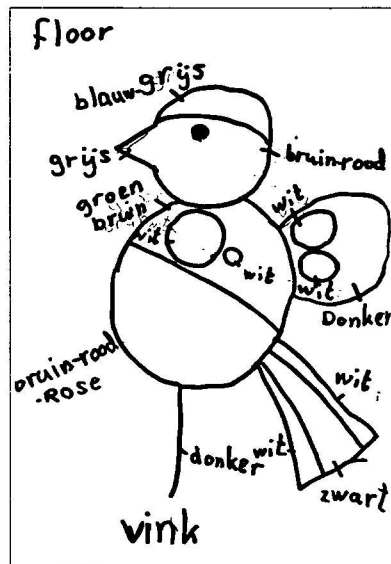
Over wintervoeding verteld en vetbollen gemaakt. Ze mochten de telescoop gebruiken en toen werden de mooiste, grootste vogels gezien, zelfs pauwen in het bos! En natuurlijk heel veel buiten gewandeld en gekeken. Als echte ontdekkers op zoek naar vogelsporen. Wat ons betreft is het een succes en we willen hier zeker mee doorgaan.

'ONS' dat zijn:

Bertus van de Brink, Paul Keuning, Frans van Klaveren, Atie van Klaveren, Derek Laout, Gerard Mijnhout, Jack van Oord en Gerrie Torsing, Mike Matthijssen, Anneke Stegenga, Ronald Sinoo, Marijn Prins en Marten Hornsveld.

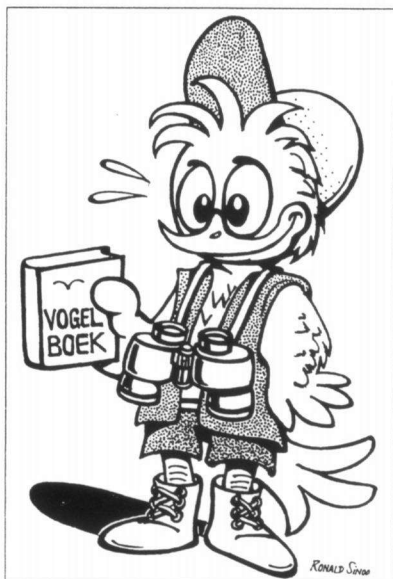
OPROEP!!!!

Voor de jeugdcurcusus Vogels kijken zijn we nog steeds op zoek naar kleine kijkers, vogelgidsen, vogeltijdschriften, vogel-

platen en plaatjes. Heeft u in een kast nog artikelen staan die te goed zijn om weg te doen, neem dan contact op met ons. De kinderen krijgen de kijkers en/of boekjes in bruikleen, ze blijven dus eigendom van de VWG-jeugdcurcusus. Bij voorbaat onze dank.

Atie van Klaveren, Berkenhof 3, 1241 VP Kortenhoef, tel. 035-6561426.

Tekening: Ronald Sinoo

HET VOGELAZIEL

Het was heel leuk in het vogelaziel.
Eerst vertelde een meneer alles over een vogelaziel.
Daarna werden we in groepjes opgedeeld,
en gingen omstebeurd naar de vogels kijken.
De beglijder vertelde wat er met de vogels
was gebeurd, en wat ze dan deden.
We gingen ook de eenden ganzen en een
zwaan voeren.
En we gingen naar de roofvogels en de kerkuil,
dat was heel leuk want ik had ze nog nooit
van zo dichtbij gezien.
Toen we klaar waren gingen we weer naar binnen,
en kregen limonade en koek.
We moesten toen ook een vogel tekenen,
voor aan de muur in het vogelaziel,
of thuis.
Toen iedereen klaar was gingen we helaas
weer naar Boekenstijn.

Dit voorjaar begint het werk aan een nieuw broedvogelatlaspject van Sovon. Districtscoördinator Toine Morel legt uit waarom de inzet van de vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken hierbij van groot belang is.

Toine Morel

Nieuw atlasproject broedvogels van SOVON in 1998 van start

SOVON start dit voorjaar met een nieuw Atlasproject om de verspreiding van de broedvogels in Nederland in kaart te brengen. Het project loopt van 1998 tot en met 2000. In dit artikel worden de aanleiding van het project, de methode, de organisatie en de mogelijkheden om deel te nemen toegelicht.

Waarom

In 1979 verscheen de vorige Atlas van de Nederlandse Broedvogels. Het veldwerk hiervoor werd uitgevoerd in de periode 1973-77. Vijfentwintig jaar na het begin van het vorige project zijn er grote veranderingen opgetreden in de verspreiding van de broedvogels, niet alleen op landelijke maar ook op regionale schaal. Hoe staat het bijvoorbeeld met de verspreiding van de nachtegaal en van de groene specht? Waar komen nog geelgorzen voor in Nederland en in het Gooi, en om hoeveel broedparen gaat het? Om meer zicht te krijgen op dergelijke vragen en op de veranderingen in het verspreidingspatroon, die soms sluipenderwijs en soms grootschalig zijn opgetreden, wordt dit nieuwe project uitgevoerd.

Methode

Via een gestandaardiseerde methode is het de bedoeling de broedvogels in alle atlasblokken van Nederland te tellen. Het

Geelgors

veldwerk neemt per blok tenminste 25 uur in beslag. Het onderzoek bestaat uit een aantal onderdelen, namelijk:

- het opstellen van een zo volledig mogelijke soortenlijst per Atlasblok;
- het vaststellen van de relatieve dichtheden in acht kilometerhokken;
- het uitvoeren van een puntonderzoek;
- het verzamelen van aanvullende en losse waarnemingen.

Het eerste onderdeel is gericht op het opstellen van een zo compleet mogelijke soortenlijst van de broedvogels in een atlasblok. Een atlasblok heeft een oppervlakte van 5 x 5 kilometer en bestaat uit 25 kilometerhokken. In een atlasblok zijn vaak meerdere verschillende biotopen aanwezig. Voor het vaststellen van een volledige lijst is het zaak alle biotopen gedurende het

broedseizoen tenminste één en liefst meerdere malen te bezoeken. Ook de nachtvogels verdienen speciale aandacht. Tot de werkzaamheden hoort ook het bepalen van de broedzekerheid en het maken van een schatting van het aantal broedparen. Dit laatste gebeurt met een klasse-indeling.

Het tweede onderdeel bestaat uit een gestandaardiseerd onderzoek in acht kilometerhokken, die volgens een vast patroon worden aangewezen (géén vrije keuze mogelijk). Belangrijkste doel van dit onderzoek is het vaststellen van de "relatieve dichtheden" waarin broedvogels voorkomen. Het veldwerk per kilometerhok bestaat uit twee bezoeken van elk precies één uur en beperkt zich tot één veldseizoen. Voor de vergelijkbaarheid van de gegevens is het belangrijk dat de telinspanning overal gelijk is, zodat regionale verschillen kunnen worden vastgesteld. Bij dit kilometerhok is sprake van twee varianten: een uitgebreide variant (kwantitatief: een aantalschatting) en een eenvoudige variant (kwalitatief: d.w.z. soort is aan- of afwezig).

Het derde onderdeel bestaat uit een puntonderzoek. In het middelpunt van de acht aangewezen kilometerhokken vindt gedurende exact vijf minuten een telling plaats van alle waargenomen soorten binnen een cirkel

van circa 200 meter. Het punt-onderzoek wordt binnen de tijdspanne (1 uur) van het hokbezoek uitgevoerd en vindt dus ook tweemaal in het broedseizoen plaats.

Het vierde onderdeel betreft het insturen van losse waarnemingen, die een belangrijke aanvulling kunnen opleveren in het completeren van de soortenlijst per atlasblok.

Voor iedere deelnemer aan het project is een uitgebreide handleiding beschikbaar.

Organisatie

Voor het Atlasproject heeft SOVON als landelijk coördinator Jan-Willem Vergeer aangesteld, die werkzaam is op het SOVON-kantoor in Beek-Ubbergen. Van hieruit vindt de professionele coördinatie van de werkzaamheden en de communicatie plaats. Daarnaast zijn er nog 19 vrijwillige Atlas-Districtscoördinatoren aangesteld, die het veldwerk in hun regio coördineren.

Deelname

Iedereen die de vogels in zijn of haar omgeving goed kent (en bekend is met vogelgeluiden), kan deelnemen. Voor mensen die minder ervaring hebben in het tellen van vogels of het herkennen van geluiden, biedt het project een kans om dit te leren. Bij de start van het project zijn er nog veel Atlasblokken in het werkgebied van uw werkgroep beschikbaar en dus nog volop mogelijkheden om deel te kunnen nemen aan dit uitdagende project. Voor de aanvang van het broedseizoen 1998 zou ik, als coördinator van het district Utrecht, graag in contact willen komen met enthousiaste deelnemers, die een Atlasblok voor hun rekening willen nemen. Wilt u meer informatie of nadere bijzonderheden weten, bel mij dan even, bij voorkeur tussen

20 - 21 uur 's avonds. Wanneer u wilt deelnemen, zal ik zorgen voor de handleiding, formulieren en het kaartmateriaal van het atlasblok dat u wilt tellen.

Atlas-Districtcoördinator voor het district 10: Utrecht en omgeving Toine Morel
1e Brandenburgerweg 10
3721 MJ Bilthoven
tel: 030-2211479

Roofvogelstroperij in het Gooi

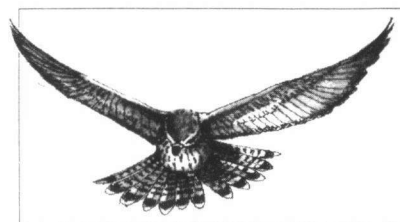
Afgelopen voorjaar zijn door medewerkers van de roofvogelwerkgroep van de vogelwerkgroep weer nesten van roofvogels opgespoord. De jonge roofvogels zijn voor onderzoek van een ring voorzien. Omdat de nesten in de tijd dat er jongen zijn nogmaals bezocht moeten worden, kwamen wij achter gevallen van roofvogelstroperij. Reeds twee jaar geleden vonden wij in de bossen bij Baarn een boom met een roofvogelnest, waarin grote houtschroeven waren aangebracht die als steun bij het klimmen moesten dienen. Dit jaar constateerden wij drie gevallen van roofvogelstroperij of pogingen daartoe. Hierbij ging het om haviken.

Op een particulier landgoed was gezaagd aan takken van een boom met een havikshorst om sneller in de boom te komen. De andere twee gevallen hadden plaats in terreinen van het Goois Natuurreservaat. Uit een bewoond havikshorst waren de eieren of zeer kleine jongen verdwenen. Predatie was hier niet in het spel. Het tweede geval betrof een nest dat bij een eerste bezoek nog kleine jongen bevatte. Enkele dagen voordat het nest voor het ringen werd bezocht was vanaf de grond geconstateerd dat de jongen nog op het nest aanwezig waren. Toen de nestboom beklommen werd en het nest geïnspecteerd werd, waren alle jongen verdwenen. Ook hier waren geen tekenen aanwezig van roof door andere dieren. De

jongen waren nog niet groot genoeg om te kunnen vliegen.

Achteraf werd uit een melding duidelijk dat in het Gooi een groepje mensen, waarschijnlijk afkomstig uit Huizen of Bussum, actief is met roofvogelstroperij en het daarbij voorzien heeft op jonge haviken. Deze worden vermoedelijk doorverkocht naar België of Duitsland aan valkeniers die het niet zo nauw nemen. Met deze handel schijnen vele duizenden guldens gemoeid te zijn. Inmiddels is door de toezichthouders van natuurterreinen een verscherpte surveillance toegezegd. Hulp van anderen is echter onontbeerlijk. Wij willen hierbij de werkgroepleden vragen om in het komend voorjaar van april tot en met juni, vooral hun ogen 's morgens vroeg en 's avonds goed de kost te geven. Meldingen van tijdstippen en plaatsen waar mogelijk illegale activiteiten met roofvogels plaatsvonden, kunnen worden doorgegeven aan medewerkers van het Steunpunt Roofvogels (F. Beffers 035-6910178 of R. Kloosterman 035-6910562) of de Werkgroep Roofvogels (Hanneke Sevink 035-5421019).

DICK A. JONKERS

Torenvalk

De proef met moerasvorming in de Horstermeerpolder is geslaagd. In het deel van de polder (20 ha) dat plas/dras is gezet, is een voedselrijke natte ruigte ontstaan. De veranderde vegetatie blijkt veel moerasvogels aan te trekken, waaronder de zeldzame kwartelkoning.

Harm Piek *

Moerasvorming Horstermeer trekt (o.a.) kwartelkoning aan

Het ontwikkelen van moerassen in de diepe droogmakerij van de Horstermeer maakt deel uit van het natuurontwikkelingsproject "Natuur van het Zuiverste Water" in de Oostelijke Vechtplassen.

De meer dan honderd jaar oude Horstermeerpolder was in de vorige eeuw een voedselrijk laagveenmoeras. Een waar vogelparadijs waar grote aantallen aalscholvers, lepelaars, purperreigers en talrijke andere moerasvogels hun broedplaats hadden.

Jammer genoeg is de Horstermeer drooggelegd en als land- en tuinbouwgebied ingericht. De Horstermeerpolder grenst aan de moerasgebieden van de Kortenhoefse en Ankeveense Plassen. De bemaling van de Horstermeer leidt tot wegzijging van water uit deze laagveenmoerassen en heeft een sterk negatieve invloed op de flora en fauna.

Om deze negatieve invloed te beperken is voorgesteld om delen van de Horstermeer niet meer te ontwateren en er weer moeras te laten ontstaan. Om met deze moerasvorming ervaring op te doen is in 1996 in het zuidelijke deel van de polder ca. 20 ha landbouwgrond plas/dras gezet door zowel kwelwater uit de Kortenhoefse Plassen als re-

Kwartelkoning Tekening: Roelf Hovinga

genwater in dit proefgebied vast te houden.

Door de sterke vernatting van het voormalige bemeste landbouwgebied heeft zich een interessante ontwikkeling voorgedaan. Sinds het voorjaar van 1997 is de vegetatie veranderd in een voedselrijke natte ruigte met veel rietgras, kale jonker, liesgras, poelruit en echte valeriaan. Rond voormalige sloten heeft zich massaal veenwortel gevestigd. Op enkele plekken zijn pioniersoorten als blaartrekkende boterbloem en tandzaad aanwezig. In een aantal oude sloten komen dichte vegetaties met kranswieren voor. Bij moerasvogels is het gebied zeer in trek. Een aantal bijzondere moerasvogels zijn al als broedvogel waargenomen. Zeldzame en bedreigde soorten als watersnip, porseleinhoen en

wintertaling hebben zich reeds gevestigd. Afgelopen voorjaar en zomer zijn drie exemplaren van de zeldzame kwartelkoning gesignaleerd. Ook steltlopers als oeverloper en witgatje lieten zich regelmatig zien. Zeer opmerkelijk was het voorkomen van fouragerende lepelaars, waarvan maximaal acht exemplaren zijn gezien. Dit betekent misschien de terugkeer van de lepelaar als broedvogel na een afwezigheid van ruim een eeuw. Naar het zich laat aanzien biedt dit proefgebied veel perspectieven voor ontwikkeling van moeras in deze droogmakerij.

* Harm Piek is werkzaam op de afdeling Onderzoek en Beheerplannen van Natuurmonumenten. Dit artikel werd eerder gepubliceerd in Van Nature, december 1997.

Haantje

Verrekijker

Te koop: Zeiss kijker in zeer goede staat. Dialijt 8 x 56 B. In rubber gevat. In lederen foudraal. Ook geschikt voor bril-drager. Prijs: fl. 1600,--
Jan Ram, tel. 0294-416001.

Een bijzondere ondersoort van de boomklever, *Sitta europaea europaea* is gezien in een tuin in Huizen. De vraag is of er meer waarnemingen bekend zijn.

Prof. dr. K.H. Voous

Witbuikige boomklever in Huizen gesignaleerd

Op 17 januari 1998, kort na het middaguur, verscheen een boomklever in onze tuin in Huizen. Nu gebeurt dit wel meer, maar ditmaal gedroeg de boomklever zich onwennig, keek even rond bij het vogelhuisje waar wij zonnepitten en andere zaden strooien, vloog naar een vetbol met zaadjes, opgehangen vlak voor ons raam, en verdween snel naar de volgende tuin.

Wij zagen deze boomklever maar kort, misschien wat minder dan een halve minuut, op een paar meter afstand. Het was voldoende om vast te stellen dat de onderzijde van de vogel wit was met wat bruinigs tussen de poten. Hij leek ook wat lichter grijs van boven dan de boomklevers die wij anders zien en mijn vrouw vond hem klein.

Zo'n witbuikige boomklever ken ik goed uit de tijd, dat ik de ondersoorten van de boomklever bestudeerde (zie *Ardea* 41, extra nr., 1953). Ook zag ik er veel in de Scandinavische landen, waar witbuikige boomklevers inheems zijn (*Sitta europaea europaea*).

Jarenlang heb ik uitgezien naar boomklevers in Nederland die de kenmerken van noordelijke en oostelijke populaties vertonen. Er moet toch wel eens zo'n Noord- of Oost-Europeaan westwaarts afdwalen! Klaarblijkelijk heeft tot nu toe niemand zo'n

Boomklever Tekening: S.Woldhek

dwaalgast in Nederland of de

landen daar omheen gezien en zijn boomklevers in Europa uitermate honkvast.

Daarentegen zijn Siberische boomklevers (*Sitta europaea asiatica*) als invasievogels in onder meer Finland en Zweden vastgesteld, maar zo'n vogel was onze Huizense vogel, naar ik kon zien, zeker niet. Zodat mijn vraag is: zijn er ook anderen in het Gooi die witbuikige boomklevers zijn tegengekomen?

Prof. Dr. K.H. Voous,
Van der Duyn van Maasdamlaan 28, Huizen.

Vogelaarsdag in Flevoland

De Werkgroep Avifauna Flevoland (WAF) organiseert op zaterdag 28 maart de Eerste Flevolandse Vogelaarsdag. Op deze bijeenkomst aan de vooravond van het nieuwe broedseizoen is iedereen welkom. Opgeven bij onderstaande personen is, gezien de beperkte ruimte, wel nodig.

De Flevolandse Vogelaarsdag wordt gehouden in het Beheersgebouw van Staatsbosbeheer, Kitsweg 1 (Dit is een zijweg van de Knardijk, net voorbij de Keersluisplas) en begint om 9.00 uur en duurt tot 14.00 uur. Op het programma staat onder meer de presentatie van de Werkgroep Avifauna Flevoland en lezingen over broedvogelonderzoek in Flevoland, het

nieuwe SOVON broedvogel-atlasproject, bosvogelonderzoek in Flevoland en onderzoek naar moerasvogels in de Oostvaardersplassen.

Meer informatie en aanmelden bij: Jan Joost Bakhuizen (020-6388246), Ton Eggenhuizen (036-5368474) of Peter Krijnen (0527-619036).

Zeearend Tekening: Bram Rijksen

Jaar in jaar uit wordt het aantal broedende huiszwaluwen binnen het onderzoekgebied van de vogelwerkgroep geteld. Ieder jaar is er weer de spanning: hoe groot zal dit keer het aantal nesten zijn en komt er nu een eind aan de afname?

Dick A. Jonkers

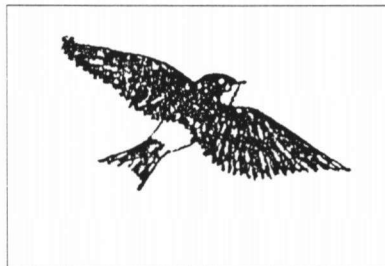
Monitoring huiszwaluw in 1997

Ook dit jaar toog het trouwe korps huiszwaluwvertellers op pad om te controleren of de huiszwaluwen weer op hun oude broedplaatsen waren teruggekeerd, of er nieuwe vestigingen waren bijgekomen en hoe groot dit jaar het aantal broedparen was. Ongeveer de helft van het aantal tellers moest genoeg nemen met een kleiner aantal nesten dan in 1996. De anderen hadden meer geluk en kregen te maken met een groter aantal nesten. Per saldo viel er over het hele gebied zelfs een vooruitgang te bespeuren van 16,8%. In tabel 1 is het aantal gevonden nesten per gemeente vermeld.

Tabel 1 Aantal huiszwaluw-nesten per gemeente in 1997

Muiden/Muiderberg	273	(246)
Weesp	76	(69)
Nigtevecht	19	(20)
Nederhorst den Berg	34	(29)
Vreeland	16	(27)
Loenen	19	(21)
Nieuwersluis	17	(17)
Ankeveen	28	(23)
's-Graveland	22	(27)
Kortenhoef	60	(51)
Loosdrecht	21	(44)
Hollandsche Rading	1	(9)
Naarden	94	(86)
Huizen	72	(51)
Blaricum	5	(14)
Eemnes	114	(32)
Eembrugge	10	(11)
Eemdijk	39	(12)
Hilversum	2	(0)
Totaal	922	(789)

() aantal nesten in 1996

Huiszwaluw

Van het gemaaltje aan de Karnemelksloot in Hilversum, waar voor het eerst sinds jaren weer werd gebroed, werden twee nesten door kwaadwillenden vernield. In Eemdijk werd geconstateerd, dat nogal wat plaatsen waar vorig jaar werd gebroed nu verlaten waren. In een deel van de gevallen werd dit verschijnsel veroorzaakt door nieuw schilderwerk. Hoewel op die plekken geschikte kleuren waren aangebracht, leidde dit niet opnieuw tot vestiging. De toekomst zal leren of de huiszwaluwen toch de oorspronkelijke plekken weer zullen gaan bezetten. Op andere van oudsher bezette plaatsen waren wel aanhechttingspogingen te zien, die door wat voor oorzaak dan ook niet tot een vestiging leidden.

Broedplaatsen

Er was één plaats waar het aantal nesten gelijk bleef en dat was Nieuwersluis, waar een kolonie van 17 paren zich handhaafde. Als nieuwe gemeente kon Hilversum worden

toegevoegd. De in samenwerking met het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht aan het gemaaltje in de Hilversumse Bovenmeent aangebrachte kunstnesten zorgden voor de stimulans om het daar toch nog maar weer eens te gaan proberen. Hopelijk breidt het aantal nesten zich op die plek in de komende jaren nog uit. Het aantal gemeentes waarin de stand toenam bedroeg tien; die met een achteruitgang acht. De opvallendste stijger was Eemnes, waar de populatie zich verdriedubbelde. De stijging kan op rekening worden geschreven van drie kolonies, alle aan boerderijen, waarvan er twee, in het kader van de landinrichting aan de oostzijde van de Noordpolder te Veld, in de Eempolders dicht bij het riviertje de Eem zijn gebouwd. Het is mogelijk dat een deel van de paren afkomstig is uit Eemdijk dat hemelsbreed op enkele honderden meters afstand ligt. De derde kolonie (20 paren) bevindt zich aan de Meenthorst, een solitaire boerderij in het zuidwesten van de Oostermeent (De Kampen), die dicht bij de A27 in de gemeente Blaricum ligt. De nesten die hier zijn geteld worden, omdat zij altijd bij de gemeente Eemnes zijn gerekend, ook in de toekomst hierin opgenomen. Het is opvallend dat de meeste nesten van deze boerderij zich aan de westkant bevonden, de zijde

waar de meeste regen neerslaat.

Huiszwaluwen vertonen een sterke voorkeur voor de noord- en noordoostzijde (Bos 1986).

Kunstnesten

Als er één soort nesten, mits op de juiste plaatsen aangebracht, voldoet, zijn het wel de kunstnesten. Nadat bij een boerderij voor schilderwerkzaamheden huiszwaluwnesten verwijderd waren, besloot men om kunstnesten aan te brengen. Dit met het idee de huiszwaluwen ertoe te bewegen opnieuw op die plaats te gaan nestelen. Acht van die nesten werden datzelfde jaar meteen bezet door de soort waarvoor ze bedoeld waren: de huiszwaluw. De resterende twee werden bezet door huismussen, vogels die ook gebrek aan nestgelegenheid dreigen te krijgen. Vier nieuwe kunstnesten aan de Kreugerlaan in Weesp kregen eveneens met de huismus te maken. Daardoor lieten de huiszwaluwen zich niet van de wijs brengen; zij bouwden hun nesten tegen de "krakerbehuizing" aan. Vier kunstnesten aan de Stichtse Kade in Ankeveen waren alle door huiszwaluwen bezet; in Kortenhoef waren dat er respectievelijk twaalf van de veertien en één van de twee. In Eembrugge waren alle zes kunstnesten bewoond. Nieuw aangebrachte kunstnesten aan het reeds eerder vermelde gemaaktje aan de Karnemelksloot in de Hilversumse Bovenmeent hadden nog geen positief resultaat. De kunstnesten aan de Meerkade bij Naarden leverden een positieve bijdrage aan de kolonie daar (zie koloniegrootte).

Koloniegrootte

Dit jaar was er gelukkig weer een kolonie die het aantal van vijftig oversteeg. Dat was die van de Noordpolderweg in de

Noordpolder beoosten Muiden, waar zich in 1996 nog 47 nesten bevonden en nu maar liefst 63. Deze polder die dicht bij het IJmeer ligt, herbergt iets meer dan 11 procent van het totale aantal broedparen van het hele onderzoekgebied. Ook de kolonie aan de Meerkade bij Naarden bestond uit meer nesten dan in 1996. In dat jaar waren er 34 nesten, nu 44. De opgehangen kunstnesten leverden een waardevolle bijdrage aan het peil van de populatie. Een ander bolwerk waren de Eempolders. Binnen de categorie 26-50 nesten werden vier kolonies binnen dit gebied gevonden. Aan de Nieuwe Maatweg bevonden zich bij een boerderij 43 nesten en bij de andere 24 nesten. Het aantal kolonies van 11-25 handhaafde zich op het peil van 1996 (11); vier ervan bestonden uit kolonies met meer dan twintig nesten. Aan de fabriek van Quest International aan de rand van de Naardermeent bij het Gooimeer hingen dit jaar 23 nesten. Eens te meer blijkt hoe groot de invloed van de factor vocht en de daarmee gerelateerde hoeveelheid voedsel (insecten, waaronder muggen) is. Het duidelijkst is dat in de omgeving van het IJmeer (voorheen IJsselmeer) met zijn zogenaamde IJsselmeermuggen. Bij de oeverzwaluw doet zich hetzelfde verschijnsel voor. De kolonies liggen geconcentreerd bij de randmeren (IJmeer, Gooimeer, Eemmeer). Het aantal kolonies van 2-10 nesten was met een aantal van 124 vrijwel gelijk aan dat van 1996 (125), maar toch lager dan in 1995 (129). Het aantal locaties met één nest steeg van 104 in 1996 tot 112 in 1997.

Nestelplaats

Niet iedere teller verstreekte een opgave van de plek waar de ko-

lonie zich bevond. Het is het gevolg van de overgang naar het SOVON-formulier, waarop geen speciale plaats voor dit soort ecologische gegevens is ingeruimd. Toch is het van belang om dit soort gegevens te blijven vermelden, al is het maar onder de kolom opmerkingen, om verschuivingen in de tijd vast te kunnen stellen. Voor de bescherming van de soort kan dit van belang zijn.

Uit de wel vastgelegde gegevens valt op te maken dat 81 kolonies zich aan huizen in de bebouwde kom bevonden. Hierbij moet wel worden aangetekend, dat dit huizen betreft die zich zonder uitzondering aan de rand van de bebouwde kommen in de onmiddellijke omgeving van het landelijk gebied bevinden.

Daarna volgen boerderijen met 56 kolonies, die per definitie in het landelijk gebied voorkomen. Vrijstaande huizen, waarvoor hetzelfde geldt als bij de eerstgenoemde categorie, komen op de derde plaats met 41 kolonies. Gemalen (1), fabrieken (1) en een kazerne (1) spelen een zeer ondergeschikte rol.

Dankwoord

De realisatie van een zo groot opgezet onderzoek, waarvoor het landelijk deel van het hele onderzoekgebied gecontroleerd moet worden is alleen mogelijk dank zij de enthousiaste inzet van leden van de vogelwerkgroep. Het overgrote deel werkt al zeer lang aan de tellingen mee:

De volgende personen leverden een bijdrage: Y. Bosman, A. van Daalen, A. Driessen, N. Dwars, L.J. Dwars-van Achterbergh, W. Fokker, J. Gouw, D.A. Jonkers, W. Langendorff, J. Meyer, L. Mudde, A.J. van Klaveren, N. Klippel, J. Nijhof, R. van Poelgeest, J. van der Pol, M. van der Pol, J. Ram, R. Reddingius-Schreuder, H. de Rooy, S. Staps, J. Terlouw, J. Timmer, A. Vermeule & F.H. van de Weyer.

Zondag 9 november 1997 was er een excursie door het waterleidinggebied van de Loenderveense plassen bij Loenen. Een excursie met veel vogelaars en veel bijzondere vogelsoorten.

Tine Uylenburg

Een bijzondere excursie bij de Loenderveense Plassen

'Wie schrijft een enthousiast verslag van deze excursie?', vroeg Joke van Velsen. Enthousiast was ik zeker, dus ik nam die taak op me. Het was een ideale excursie, alle omstandigheden werkten mee. Het gebied, de dijk om de waterwinplas, is normaal voor het publiek gesloten, maar omdat onze excursieleider Jan van Bergeijk werkzaam is bij de Amsterdamse Waterleiding, waren wij zijn gasten. Op die manier hadden wij het hele landschap voor ons zelf. Op zon- en feestdagen is dat een groot voordeel, dat ons maar zelden gegund wordt. Het gezelschap was vrij groot. In totaal 32 vogelaars, maar omdat er veel deskundigen bij waren verdeelden wij ons in kleine groepjes. Op die manier had iedereen een vraagbaak bij de hand en als dat nodig was ook een telescoop.

Het weer viel reuze mee. De voorspellingen beloofden niet veel goeds, minstens windkracht zeven en veel regen. In werkelijkheid was het een prachtige ochtend met een blauwe lucht, hier en daar wat witte wolkjes en niet al te veel wind. De vogels, waar het eigenlijk om te doen was, hebben we volop kunnen zien. Om te beginnen kuifeenden, smienten, krakeenden, slobeenden, tafel-eenden, wintertalingen, wilde

eenden, brilduikers en een nonnetje (vr.). Ze schitterden samen met een stel grote zaagbekken in het zonnetje.

Verderop twee grote bonte spechten (vr.) en overvliegende aalscholvers, grauwe- en kolganzen, blauwe reigers, roeken, koperwieken, kramsvogels en de vier bekendste meeuwensoorten. Dit alles zou al genoeg geweest zijn, maar we werden ook nog verrast door een grote zilverreiger, die eerst boven de dijk op ons af vloog en vervolgens even afzwenkte om achter een stel bomen te verdwijnen. Maar gelukkig bedacht hij zich en vloog nog even recht over ons heen, zodat wij zelfs zonder

kijker konden zien dat zijn voeten niet geel waren (zoals bij zijn kleinere soortgenoot) maar zwart. Voor Jan van Bergeijk, die vrijwel elke dag in dit gebied op vogels let, was dit het tweede exemplaar dat hij hier ooit zag. Als tweede bijzonderheid troffen we nog een klapekster aan. Eerst zat deze lange tijd in de top van een berk, zodat alle telescopen er in alle rust op gericht konden worden. Daarna vloog hij op de grond om vervolgens weer een boomtop op te zoeken. Dat gedrag herhaalde zich meerdere malen.

In totaal zijn vijfenvijftig vogelsoorten gezien en/of gehoord. Marijn heeft ze allemaal opgeschreven en met een vraagteken nog de geoorde fuut, de watersnip en de tijftjaf. Naar ik heb vernomen wordt dit gebied elk jaar door ons bezocht. Hopelijk blijft de Amsterdamse Waterleiding ons ook in de toekomst gastvrij ontvangen en wie weet treffen we dan weer andere bijzondere soorten aan. Onlangs is namelijk een weiland naast de dijk omgetoverd in een moerasgebiedje om het geschikt te maken voor de daar veel voorkomende ringslangen. Misschien kan Marijn dan een slangenarend als dwaalgast noteren.

De heer De Vries uit Baarn vraagt vogelfotografen hem te hulp te schieten. Wie fotografeert de witte kauw uit Baarn?

G.A. de Vries

Uitdaging voor fotografen: de witte kauw van Baarn

Ongeveer twee jaar geleden hoorde ik van Dr. H.A. v.d. Aa, dat hij aan de Eemnesserweg in Baarn een bijna geheel witte kauw had gezien, maar dat het helaas slechts bij die ene waarneming was gebleven. Gelukkig bleek de vogel niet verdwenen, want op 13 november 1995 kreeg ik hem samen met een aantal van zijn zwarte soortgenoten voor het eerst te zien aan de Zandvoortweg, eveneens in Baarn. Door de grote afstand en het feit dat ik geen kijker bij me had, kon ik toen geen details waarnemen. Dat lukte beter op 18 oktober 1996, toen ik de vogel van zeer dichtbij kon observeren terwijl hij bezig was op straat zijn voedsel te zoeken. De volgende notities werden gemaakt: verenkleed, met uitzondering van de zeer lichtgrijze mantel- en middelste staartveren, wit. Snavel en poten zwart, teennagels wit, ogen donker. Het betrof hier dus geen albino, maar een leucistische kauw. Daar hij gemakkelijk te benaderen was, heb ik in ijlt tempo mijn foto toestel van huis gehaald en kon toen, ruim 20 minuten later, nog twee opnames maken. Jaap Taapken, die ik telefonisch gewaarschuwd had, kwam juist op het moment dat de vogel, na eerst op een dakgoot te zijn gaan zitten, uit het gezicht verdween. Helaas bleken de pas eind oktober 1997 gemaakte afdrucken van de, zonder tele-objectief, ge-

nomen foto's door gebrek aan details erg teleurstellend. Misschien dat zich onder de Korhaanlezers wel fotografen bevinden, die deze spectaculaire kauw eens op de gevoelige plaat zouden willen vastleggen. Dat zou mijns inziens zeker de moeite waard zijn, want het gaat hier echt om een unieke vogel, die al rondzwerfend nu eens hier en dan weer daar opduikt. Veel volharding en een grote dosis geluk zullen zeker een vereiste zijn. Mijn laatste waarneming dateert van 12 juli 1997. Een buurtbe-

woner vertelde dat hij de vogel nog rond 17 oktober had gezien. Hopelijk is hij dus nog niet aan zijn einde gekomen en bestaat er nog een kans om een goede foto of dia te maken. Het gebied waar de vogel zich ophoudt ligt ruwweg tussen de Eemnesserweg, de Nachtegaallaan, de Kennedylaan en de Kastanjelaan te Baarn.

Dr. G.A. de Vries,
Chopinlaan 1,
3741 HE Baarn.
035-5413931.

Eigen Rode Lijst in Noord-Holland

De SVN, (Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland) heeft onlangs commentaar gezonden aan de provincie Noord-Holland over het beleidsplan voor natuurbescherming voor de komende jaren. Daarbij zal een Rode Lijst met bedreigde vogelsoorten komen. Het betreft soorten waarvoor beschermende maatregelen nodig geacht worden.

De voorgestelde soorten zijn lepelaar, roerdomp, dwergstern, zwarte stern, watersnip, bontbekplevier, patrijs, steenuil, tapuit en grote karekiet. Noord-Holland herbergt van deze soorten een belangrijk deel van de Ne-

derlandse broedpopulatie en deze soorten worden ook als 'karakteristiek' voor Noord-Holland beschouwd.

Voor de meeste soorten geldt dat de specifieke habitats dreigen te verdwijnen en in veel gevallen is er ook sprake van jachtdruk.

De SVN heeft de provincie er op gewezen dat het goed is beschermende maatregelen te nemen voor soorten die bedreigd zijn, maar heeft wel gewezen op het bezwaar dat het hanteren van een provinciale Rode Lijst, naast de reeds bestaande landelijke Rode Lijst erg verwarrend kan worden.

In de jaren zeventig en tachtig zijn geregeld wintertellingen van roofvogels uitgevoerd. Leden van de vogelwerkgroep streken de vleugels uit over de Flevopolders en het gebied tussen Kampen en Muiden. Vorig jaar werd dit gebied voor het eerst sinds vele jaren weer onderzocht. Vogelwerkgroepleden namen nu het poldergebied langs de randmeren vanaf Bunschoten, de Vechtstreek en het Gooi voor hun rekening.

Dick A. Jonkers

Roofvogels tussen A'dam-Rijnkanaal en Bunschoten

In het winterhalfjaar verblijven in ons land een deel van de soorten en aantallen van de hier broedende roofvogels, aangevuld met roofvogels uit Noord-Europa. De nieuwsgierigheid naar de aantallen die hier overwinterden leidde rond de jaarwisseling van 1971/1972 tot het uitvoeren van twee roofvogeltellingen. Hierbij werden de polders rond de randmeren tussen Muiderberg en Elburg (Gld.) en delen van Zuidelijk en Oostelijk Flevoland geteld (Jonkers 1972). Dit initiatief kreeg navolging en gaf de stoot tot de oprichting van de Landelijke Werkgroep Roofvogeltellingen. In de winter van 1980/81 werd daarvoor in Nederland een oppervlakte van 14.000 km² op het voorkomen van roofvogels onderzocht (Jonkers et al. 1981). Ondanks het feit dat de tellingen door het toenmalige SO-VON/COV als B-project werden geadopteerd gingen deze als een nachtkaars uit. Hier en daar bleven echter vogelwerkgroepen hardnekkig doorgaan. Zo ging de uit onze vogelwerkgroep voortgekomen Natuur-en Vogelwacht Zuidelijk Flevoland in deze polder door en organiseerde jaarlijks een telling. De Vogelwerkgroep Het Gooi e.o. dacht dat de combinatie watervogeltelling/roofvogel-

Sperwer

telling mogelijk zou zijn, maar dat bleek niet het geval te zijn. De laatste integrale roofvogeltelling in het Gooi, Eemland en de Vechtstreek vond in 1985 plaats. Ook hier dus een verwatering. De resultaten van de periode 1972-1985 zijn samengevat in onze avifauna (Jonkers et al. 1987). Samen met de Vogelwacht Utrecht is deze winter (1997) gepoogd de tellingen voor een deel van Nederland weer op poten te zetten. Het resultaat daarvan is dat Zuidelijk en Oostelijk Flevoland, de Noordoostpolder, de polders van Muiden-Elburg, de hele provincie Utrecht, de Vijfheerenlanden en de graslandgebieden rond Culemborg aan een nauwkeurig

onderzoek konden worden onderworpen.

In onderstaande bijdrage worden de resultaten van de tellingen van 1 en 2 februari 1997 in de gebieden tussen Bunschoten en Muiden weergegeven.

Telgebieden

Het hele telgebied bestond uit de open en halfopen landschappen tussen het Amsterdam-Rijnkanaal en de Eem en de gebieden tussen de Eem, Bunschoten en Soest. Dit gebied was onderverdeeld in twaalf telgebieden, die door even zovele telgroepen werden uitgekamd. Voor het eerst werd ook gezocht op de Gooise enen, de 's-Gravelandse landgoederen en de heidevelden. In totaal waren dit 44 telgebieden.

Methode

Iedere telgroep ontving een set formulieren en een kaart van het telgebied. Op de kaart konden de route en de plaatsen waar de roofvogels werden aangetroffen met een nummer worden ingetekend. Het nummer correspondeerde met dat op het telformulier en erachter moest de soort worden ingevuld. Op de route moest, al naar gelang de overzichtelijkheid tenminste om de paar honderd meter gestopt worden om met een verrekijker

het gebied af te zoeken. Er werd speciale aandacht gevraagd voor hekken, palen, solitaire bomen, houtwallen en heggen, bosranden, grote hopen aarde, pollen gras etc. en natuurlijk niet te vergeten: de lucht. Ook werd verzocht om op paniecreacties en vluchtgedrag van vogels te letten, want die konden de aandacht vestigen op jagende roofvogels. Het was verplicht om op het formulier de globale weergegevens, het soort roofvogel en het aantal daarvan in te vullen.

Facultatief waren gegevens als geslacht en leeftijd (als dat te bepalen was), gedrag, de zitplaats en eventuele bijzonderheden. Voor het aangeven van de zitplaats kon worden gekozen uit de grond zonder meer, een pol, een draad, verkeersbord, lantaarnpaal, gebouw, solitaire boom of struik, heg of houtwal en bosrand. Verder konden hoogte van de zitplaats en natuurlijk wetenswaardigheden worden vermeld. Als vervoermiddel werden de fiets en auto aanbevolen.

Weer

Op de teldata - 1 en 2 februari 1997 - was het zicht goed en waaide er een zwakke wind. Dit had het voordeel dat de roofvogels zich goed in het open veld konden ophouden en een soort als de torenvalk zich niet uit de wind langs allerlei randen hoefde op te houden.

Resultaten

In totaal is de aanwezigheid van 241 roofvogels, verdeeld over vijf soorten, vastgesteld. De buizerd was daarvan verreweg de talrijkste; de torenvalk volgde op grote afstand. Van de moeilijk waar te nemen sperwer, waarvan de trefkans altijd klein is, werden toch nog 12 exemplaren gesignaleerd en van de havik vier exemplaren. Ook de blauwe

kiekendief was vertegenwoordigd; hiervan werden ook vier exemplaren gezien. De totalen staan per telgebied aangegeven in tabel 1. Uit de waargenomen aantallen valt af te leiden dat de stand van de veldmuis laag moet zijn geweest. Voor de kerkuil was 1996 een topjaar door de hoge veldmuizenstand (De Jong 1997). De veldmuizenpopulatie maakt een driejarige cyclus door met een + jaar (1996), een daarna instortende stand (1997) en daarna weer een opbouw jaar. Overwinterende roofvogels als buizerd en torenvalk reageren hier op. De tellingen bevestigen dit beeld.

De roofvogels waren vrij regelmatig over de verschillende polders verdeeld aanwezig. Per telgebied waren er wel grote verschillen in aantallen, die veroorzaakt worden door verschillende factoren. Ligging en oppervlakte zijn daarvan twee belangrijke. De landbouwkundige toestand en de daaraan gerelateerde voedselsituatie zijn mede bepalend. Voor de buizerd en torenvalk spelen bovendien zitplaatsen in de vorm van hekken, paaltjes, bomen e.d. een rol. Voor het eerst waren dit jaar telgebieden op de hoge zandgronden van het Gooi opgevoerd. In dit gebied bevinden zich grote open vlaktes als de heidevelden en minder grote open tot halfopen gebieden in de Gooise noordflank en de 's-Gravelandse landgoederen. Uit de telling komt naar voren dat het, zoals overigens al verwacht werd, weinig zin heeft om deze gebieden te onderzoeken. Er bevinden zich niet alleen weinig roofvogels, het is bovendien moeilijk om de wel aanwezige op te sporen. De Gooise noordflank vormt hierop een uitzondering.

Per soort zijn van de volgende facultatief in te vullen gegevens aantekeningen en opmerkingen gemaakt:

Buizerd

Van de 172 waargenomen exemplaren werden er 139 exemplaren zittend gesignaleerd. Met zijn opvallende silhouet valt de buizerd al snel op en hierdoor is hij vrij gemakkelijk in grote open gebieden te ontdekken. Toch was het aantal opgaven over de aard van de zitplaats gering. Solitaire bomen (14) en palen met hieronder ook hekken e.d (41) waren gelijk verdeeld. Op de grond, al dan niet op pollen (33), bosranden (6), struiken (2) en heggen of houtwallen (2) werden veel minder opgegeven. Dit soort gegevens moeten als de weergave van een momentopname worden gezien. Met mooi zonnig weer zou het aantal vliegende buizerds veel groter zijn geweest. Het op de grond zitten kan in bepaalde gebieden meer voorkomen dan in andere. De buizerds zijn dan op zoek naar mollen en in min of meer in besloten landschap of de luwte liggende graslandjes ook naar regenwormen. In de Horstermeer verjoeg een buizerd een sperwer en op het ijs van het Eemmeer zat een exemplaar rond te kijken of daar wat van zijn gading te vinden was.

Torenvalk

Iets meer dan de helft (27) van de 49 aangetroffen torenvalken bevond zich in een zittende positie. Dertien daarvan zaten op palen, twee in solitaire bomen of struiken en twee in een bosrand. Deze verhouding stemt wel aardig overeen met de werkelijkheid. Torenvalken vallen vooral op als zij aan het jagen zijn en daarbij staan te bidden. Op (hek)palen valt een torenvalk ondanks zijn geringe postuur

meteen op. Een exemplaar in een boom struik of houtwal, valt als het niet in een top zit veel moeilijker te ontdekken. Van de 24 waarnemingen van exemplaren waarbij het geslacht werd opgegeven waren er 14 mannetjes en tien vrouwtjes.

Havik

De vier waargenomen haviken werden alle vliegend gezien. Dit zijn gelukstreffers geweest. Hoewel de havik door de toegenomen stand ook steeds meer in open gebieden wordt gezien, moet de waarnemer maar net op het moment aanwezig zijn dat deze snel vliegende roofvogel zijn pad kruist. Van één exemplaar werd opgegeven dat het een vrouwtje was.

Sperwer

Alle sperwers zijn vliegend gezien. Ook voor deze soort geldt dat de trefkans klein is. Van de twaalf waargenomen sperwers werden er vier als vrouwtje en hetzelfde aantal als mannetje opgegeven.

Blauwe kiekendief

Als er kiekendieven in een telgebied voorkomen moet het al heel gek gaan als deze niet worden opgemerkt. Met zijn schommelende vrij trage vlucht valt deze soort onmiddellijk op. Opvallend bij deze telling is dat er drie mannetjes en slechts één vrouwtje werden opgegeven. Meestal hebben de vrouwtjes de overhand.

Van de hoogte van de zitplaatsen werd door niemand opgave

verstrekt en dat gold ook voor de leeftijd van de waargenomen roofvogels.

Medewerkers

Het onderzoeken van een gebied met een dergelijke omvang is geen sinecure. Dank daarom aan de volgende personen die de tellingen hebben uitgevoerd: A. Broeckman, M. Doornveld, A. Driessen, N. Dwars, M. de Graaf, J. Harnes, D.A. Jonkers, N. Klippel, R.A. Kole, F. Leurs, T. Leurs, C. Pel, R. van Poelgeest, J. Terlou, A. Vermeule & H. Weenen.

Literatuur

Jong., J. de 1997. 1996 Topjaar voor de kerkuil. *Vogelnieuws* 10(3): 2-3.
 Jonkers, D.A. 1972. Roofvogels langs de randmeren. *De Korhaan* 6(1): 18-19.
 Jonkers, D.A., J. van Leeuwen, G. Muskens, J. Thissen & D. Visser 1981. Stootvogeltellingen in Nederland in de winter van 1980/81. *Het Vogeljaar* 29(6): 311-318.
 Jonkers, D.A., R.A. Kole & J. Taapken 1987. Vogels tussen Vecht en Eem. *Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken*, Hilversum: 93-98.

Tabel 1 Soorten en aantallen roofvogels per telgebied.

Naam telgebied	Buizerd	Torenvalk	Havik	Sperwer	Blauwe kiekendief
Noorderpolder	0	0	0	0	0
Noordpolder beoosten Muiden	6	1	0	0	0
Binnendijksche, Overscheensche, Berger en Meentpolder	2	1	0	0	0
Naardermeent	3	0	0	0	0
Bloemendalerpolder	5	1	0	0	0
Gemeenschapspolder	0	0	0	0	0
Nieuwe Keverdijksche Polder	10	0	0	0	0
Aetsveldsche Polder	7	1	0	0	0
Hilversumsche Meent	12	1	0	2	0
Keverdijksche Polder (beneden de spoorlijn)	7	1	0	1	0
Keverdijksche en Overscheensche Polder	7	2	1	1	0
Heintjesrak- en Broeker- polder	2	1	0	0	0
Horn en Kuyerpolder	0	3	0	0	0
Hollands Ankeveensche Polder en omgeving	4	1	0	1	0
Horstermeer	7	1	0	1	0
Hoekerpolder en Polder Garsten	13	2	0	1	1
Dorssewaard	0	0	0	2	0
Meeruitdijksche Polder	1	0	0	0	0
Egelshoek + Nieuw-Loosdrecht e.o.	6	0	0	1	0
Breukelerveen e.o.	6	1	0	0	0
Gooise noordflank + engen	3	1	1	0	0
Tafelberg, en Blaricummerheide	0	0	0	0	0
Bussummer-,Wester-,en Zuiderheide	0	0	0	0	0
Hoorneboegsche Heide e.o.	1	0	1	0	0
4* Kwadrant en Oostermeent (De Kampen)	9	4	0	1	0
Noordpolder te Veen	0	0	0	0	0
Zuidpolder te Veen	2	1	0	0	0
Noordpolder te Veld + Maatpolder	20	7	0	0	0
Zuidpolder te Veld	16	2	0	0	0
Maatpolder Eemdijk	0	2	0	0	0
Bikkerspolder	15	11	1	1	1
Polder De Haar	5	1	0	0	0
Polder Zeldert	3	3	0	0	2
Totaal	172	49	4	12	4

Verslag Avifaunavergadering op 13 januari 1998

Traditiegetrouw werd op de tweede dinsdag in januari de Avifauna voorjaarsvergadering gehouden. Op deze vergadering werden zoals altijd de werkzaamheden tussen september en januari geëvalueerd, en werden nieuwe activiteiten in 1998 besproken. Over de resultaten van activiteiten van 1997 zullen veelal aparte artikelen verschijnen. In dit verslag zullen daarom slechts enkele activiteiten besproken worden.

Weidevogelbescherming

Marc van Houten: Weidevogelbescherming in de Eem gaat goed, nieuwe leden zijn welkom. Verslag over 1997 is verstuurd naar de boeren. De verslagen zullen voortaan ook aan het archief worden toegevoegd. Eind februari/begin maart zullen de boeren weer bezocht worden om toestemming te krijgen, tweede week van april zal worden begonnen met veldwerk.

Guus van de Poel: Heeft coördinatie overgegeven aan Landschapsbeheer Noord-Holland. Guus zal worden benaderd, om te kijken of dit opnieuw door iemand van de VWG kan worden overgenomen. Geïnteresseerden in deze activiteit kunnen zich opgeven bij Marc van Houten of Guus Proost.

Oeverzwaluwen

Het gaat goed met de oeverzwaluwen in ons werkgebied, er zijn 481 broedparen geteld in 7 kolonies, waarvan 2 in bouwputten. In de vuilstort in Muiderberg komt een kunstwand, en Jelle Harder probeert nog een kunstwand aangelegd te krijgen bij de Hollandse brug. In totaal

Hoorneboegse Heide Foto: P.Schut

400 oeverzwaluwen zijn geringd. Er is een oeverzwaluwenvand van zand en plaggen in voorbereiding in een natuurontwikkelingsgebied bij de Zandkuil.

Constant effort site en ander ringonderzoek

Er is vanaf maart tot nu toe elke week geringd. Ruim 1000 vogels zijn gevangen, waarvan 1 Russische koolmees, en 7 Belgische karekieten. Twee kleine karekieten zijn in 1996 in Zolder gevangen en beide zijn in 1997 in Oud Naarden gevangen. Bovendien zijn in 1997 300 ganzen geringd. In 1997 zijn relatief wei-

nig jonge roofvogels gevangen en geringd, 50 tegenover 100 in 1996.

Kolonievogels

Roeken: Coen Pel heeft 6 roekennesten gevonden in Muiderberg.

Reigers: Nico Klippel telt de reigerkolonie in de Valse Bossjes.

Gooimeerkustinventarisatie

In 1997 is de Gooimeerkust geïnventariseerd, evenals in 1991. Het voorkomen van 57 soorten broedvogels werd vastgesteld waaronder 9 van de rode lijst: krooneend, watersnip, grutto, tureluur, roodborstapuit, snor, grote karekiet, rietzanger en baardmanneltje. Ten opzichte van de vorige inventarisatie is dit een uitbreiding met vier nieuwe soorten van die lijst. Andere nieuwe broedvogelsoorten waren: bergeend, zomertortel, gekraagde roodstaart, roodborsttapuit, sprinkhaanzanger (met maar liefst 14 paar), spotvogel, glanskop, buidelmee, putter en goudvink. Van de soorten van moeras en open water liepen de aantallen sterk terug. Dit hangt samen met de ongeschiktheid van de broedplaatsen na de winters van 1996 en 1997.

Broedvogel inventarisatie plannen 1998

- Hoorneboegse Hei, coördinatie: Dick Jonkers
- De Beek, coördinatie: Anco Driessen en Mark van Houten
- Stichtse Brug - Reddingsbrigade, coördinatie: Guus Proost en Hugo Weenen

HUGO WEENEN

Programma

Vrijdag 6 maart: Avond-uilencursie rondom Kasteel Groeneveld in Baarn. Vertrek om 21.00 uur vanaf het hek voor kasteel Groeneveld. Excursieleiders zijn Gerard Mijnhout, Frank v.d. Weijer, Hans van Oosterhout en Ronald Sinoo.

Zaterdag 21 maart: Auto/wandel-excursie naar de Arnhemse polder.. Vertrek om 7.00 uur vanaf het Oosterspoorplein in Hilversum. Excursieleiders zijn Rob Kole en Hugo Weenen. Goede wandelschoenen zijn vereist. Brood en drinken meenemen.

Donderdag 26 maart: Jaarvergadering. Het programma na de pauze zal worden verzorgd door Simon en Anneke Visser. Zij zullen een klankbeeld (geluid-dia serie) laten zien van Patagonië, de eenzame zuid Argentijnse provincie, en Vuurland. Patagonië is het land van de condor, maar zuid Argentinië is ook het gebied van de grote zeezoogdieren. De avond wordt gehouden in de Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263 te Hilversum. Aanvang 20.00 uur.

Zondag 5 april: Ochtend-wandelexcursie bij het Laarder Wasmeer te Hilversum onder leiding van Bertus v.d. Brink. Vertrek om 7.00 uur vanaf het hek van het wasmeer aan het einde van de Meerweg in Hilversum.

Donderdag 16 april: Lezing door de heer R. Lensink over 'Vogeltrek'. De heer Lensink is bioloog en werkzaam bij een ecologisch adviesbureau. Hij doet al vele jaren onderzoek naar de vogeltrek en heeft via de KNNV het boek '33 KOPERWIEKEN; ZW VIER' gepubliceerd. Hij zal een verslag geven van zijn onderzoek naar de zichtbare vogeltrek in de regio Arnhem. Naar aanleiding van de bevindingen zal ingegaan worden op de huidige kennis en inzichten van het mechanisme van vogeltrek. De lezing wordt gehouden in de Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263 te Hilversum. Aanvang 20.00 uur (Deze lezing is vervroegd van 23 april naar 16 april!).

Zaterdag 18 april: Auto/wandelexcursie naar de Flevopolders onder leiding van Rob van Veen, Jacques Meijer, Hans van Oosterhout, Adri Vermeule en Nico Dwars. Vertrek om 6.00 uur vanaf het Oosterspoorplein in Hilversum. Brood en drinken meenemen.

Zondag 26 april: Vroege Vogelwandeling met de boswachter van Groeneveld en tevens onder leiding van excursieleiders van de VWG, zoals Adri Vermeule, Jacques Meijer, Dick Jonkers, Frank v.d. Weijer en anderen worden nog gevraagd. Dit is een openbare excursie, neem dus familieleden, kennissen en vrienden mee die geïnteresseerd zijn. Na de wandeling rondom het kasteel kunt u desgewenst deelnemen aan een ontbijt in het restaurant van het kasteel, mits u zich hiervoor tevoren telefonisch hebt aangemeld. Vertrek om 5.30 uur voor het hek van Kasteel Groeneveld.

Zondag 2 mei: Ochtend-wandelexcursie Oppad en Kromme Rade onder leiding van Adri Vermeule. Vertrek per auto om 6.00 uur vanaf het Oosterspoorplein in Hilversum.

Zaterdag 16 mei: Fietsexcursie door het werkgebied van de VWG onder leiding van Jacques Meijer, Roel Zijlstra en Marijn Prins. Het wordt een flinke dagtocht (dus brood en drinken meenemen!), waarin vogelplezier en cultuur samengaan. Vertrek om 6.00 uur vanaf het bezoekerscentrum van Natuurmonumenten, landgoed Boekesteijn, Noordereind in 's-Graveland.

5, 6 en 7 juni: Zelfverzorgingsweekend in de Hoge Venen (België). We kamperen in tent of caravan op de camping Anderegg, BruyPres 4, 4950 Waimes. De camping ligt in BruyPres, een klein dorpje tussen Malmédy, Robertville en Waimes. Het telefoonnummer is (00)(32)-(0)80-679393.

Overnachten in een huisje of hotel is ook mogelijk. Wilt u hierover meer weten, bel dan Joke even. Wilt u mee, geef u dan schriftelijk op bij Joke van Velsen en vermeldt daarbij of u beschikt over een tent of caravan of dat u gebruik wilt maken van hotel- of appartement-accommodatie. Verder natuurlijk op-

geven uw naam, adres, telefoonnummer en hoeveel personen. Maak / 15,- over op postrekening nr 25 29 179 van de penningmeester van de VWG. Elke deelnemer krijgt een routebeschrijving en opgave van de kosten van de camping, e.d. Het weekend begint op vrijdagmorgen om 10.00 uur. Stevig, waterdicht schoeisel is noodzakelijk. Het is de bedoeling dat u uw eigen eten en drinken verzorgt en aan het eind van het weekend zelf afrekent met de beheerder van de camping. Zie verder ook het artikel van Erik Lam in Korhaan nummer 4 van 1997. Voor eventuele vragen kunt u bellen met Joke onder tel.nr. 035-6838604 (Geen antwoordapparaat). Opgave en betaling vóór 1 mei 1998.

Vrijdag 19 juni: Avond-wandel- en vaarexcursie door Ankeveen onder leiding van Johan van Galen Last. Er kunnen maar een beperkt aantal deelnemers mee en daarom moet u zich vantevoren schriftelijk opgeven bij Joke van Velsen.

Zondag 28 juni: Ochtend-wandelexcursie Zanddijk/Oostdijk in Naarden onder leiding van Dick Jonkers, Adri Vermeule en Nico Dwars. Vertrek om 5.00 uur vanaf de Uitspanning Oud-Valkeveen in Naarden.

Zondag 6 september: Fietsexcursie door het droge deel van werkgebied "De Zuid" van het Gooi.

Zaterdag 19 september: dag-wandel- en zitexcursie naar de Hondsbosse Zeewering en de dijk-doorbraak bij Schoorl.

Dinsdag 10 november: "Mystery Bird"-avond met Frank Heilmann en Philip Friskorn. Deze avond wordt gehouden in 't Gein op Eemeroord aan de Zandheuvelweg no.4 in Baarn.

BIJ AFMELDING TOT EEN WEEK VAN TEVOREN BIJ WEEKENDS EN EXCURSIES WAARVOOR BE-
TAALD MOET WORDEN, WORDT / 25,- ADMINISTRATIEKOSTEN IN REKENING GEBRACHT. ALS U
LATER AFMELDT WORDT MAXIMAAL 50 % TERUGBETAALD.

Voor de goede orde wijzen wij er op dat de in het programma aangekondigde excursies, tenzij uitdrukke-
lijk anders vermeld, in principe uitsluitend bedoeld zijn voor leden en huisgenoot-leden van de VWG. U
wordt dringend verzocht naar deze excursies geen kleine kinderen en geen honden mee te nemen. Dit
geldt uiteraard ook voor de weekenden.

Ontvangen Literatuur

Samenstelling: Linda Willemstein

Genoemde artikelen zijn slechts een selectie en vormen niet de complete inhoudsopgave.

Apus, uitgave van de stichting Gier-
zwaluwenwerkgroep – Nederland, jrg 3
no 2, maart 1997.

Idem, jrg 4 no 1, november 1997: Ont-
wikkelingen op het gebied van kunst-
nesten – Gierzwaluwen en de vogelwet.

Argus, Kwartaaltijdschrift van de Stich-
ting Kritisch Faunabeheer, jrg 22 no 4, de-
cember 1997: Prooi-predator relaties bij
vogels en zoogdieren.

Boomblad, IBN-DLO, jrg 9 no 6, decem-
ber 1997: Grote stern kiest voor Dene-
marken.

De Dompvoorn, Natuur- en Vogelwacht
De Vijfheerenlanden, jrg 31 no 4, decem-
ber 1997: Ganzen in ons land – De
vinkenfamilie.

Ficedula, Tijdschrift van Twentse VWG,
jrg 26 no 4, december 1997: Kolonie-
vogels en zeldzame broedvogels in 1997
in Twente.

Fitis, VWG Zuid-Kennemerland, jrg 33 no
4, 1997: Vogelwaarnemingen in Zuid-
Kennemerland 1 juni-15 november 1997
– Watervogels en roofvogels januari 1997
– Is het vangen en verplaatsen van toren-
valken zinvol?

De Graspieper, Samenwerkende Vogel-
werkgroepen Noord-Holland (SVN), no 3,
1997: Bijzondere waarnemingen uit de
periode half mei t/m half september 1997
– Roofvogelinventarisatie van de duin-
streek in 1996.

De Grauwe Gans, St. Vogel- en Natuur-
wacht Zuid-Flevoland, jrg 13 no 3, no-

vember 1997: Avifauna Zuid-Flevoland
juli t/m oktober 1997 – Bijzondere soor-
ten niet-broedvogels in zuidelijk
Flevoland – Waterlanders in Flevoland.

De Grutter, Vogelbeschermingswacht
Zaanstreek, jrg 21 no 6, december 1997:
Verslag wintervogeltelling 1996-1997 in
de Zaanstreek.

Ijsselmeerberichten, vereniging tot be-
houd van het Ijsselmeer, no 4, december
1997.

Knipselkrant, Stichting Kritisch Fauna-
beheer, jrg 21 no 5, november 1997:
Ganzenoverschot wordt wereldprobleem.

De Kruisbek, Vogelwacht Utrecht, jrg 40
no 6, december 1997: Overwinterende
roofvogels in Utrecht in februari 1997.

Limosa, orgaan van de Nederlandse ornithologische unie en van de samenwerkende organisaties vogelonderzoek Nederland, jrg 70 no 3, 1997: Waarom verdween de Goudplevier als broedvogel uit Nederland – Kolonievogels en zeldzame broedvogels in Nederland in 1994 – Aantalsontwikkeling van de grote zilverreiger in Nederland sinds 1970 in een Europees perspectief – Aantallen eidereenden in de Nederlandse kustwateren en de Waddenzee in de winters 1993-97.

Mens en Natuur, IVN Vereniging voor natuur- en milieueducatie, jrg 48 no 4, winter 1997.

De Mourik, vogelwerkgroep rijk-van-Nijmegen e.o., jrg 23 no 3, 1997: Waarnemingen uit het archief van de VWG Nijmegen, juli 1996 t/m juni 1997.

Natuur en Milieu, Stichting Natuur en Milieu, jrg 21 no 12, december 1997.

Natuurbehoud, Vereniging Natuurmonumenten, jrg 28 no 4, november 1997.

NatuurNabij, IVN Eemland, jrg 25 no 5, december 1997.

Nieuwe Wildernis, Het Avontuur van de Natuur, jrg 3, voorjaar/zomer 1997: Wat zijn de kansen voor een natuurlijke terugkeer van de zeearend als broedvogel in Nederland.

NME Magazine, Stichting Regionaal Natuur- en Milieu-Educatie centrum voor het Gooi en omstreken.

Noordhollands Landschap, Stichting Het Noordhollands Landschap, jrg 24 no 4, 1997.

Onze Waard, Natuur- en Vogelwacht De Alblasserwaard, jrg 28 no 3, najaar 1997: Tjiftjaf.

Politie Dier en Milieu, Vereniging Politie dieren en milieubescherming, jrg 72 no 4, december 1997: Handel in gekweekte vogels toegestaan.

De Smient, Nieuwsbrief Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland, no 9, december 1997: Noordhollands nijlgansenonderzoek 1998-1999 – Veilige havens voor ganzen – Lepelaars en vossen – Vogels en Schiphol gaan slecht samen.

De Steenloper, Vogelwerkgroep Den Helder, jrg 15 no 81, december 1997: Huiszwalwentelling 1997 – Waarnemingenlijst: juli/augustus 1997.

De Tringlaan, Vogelwerkgroep Schagen e.o., jrg 20 no 5, november 1997: Zilverplevier. **Idem**, jrg 20 no 6, december 1997: Vlaamse gaai – Herstel van een aantal vogelsoorten: havik, sperwer, buizerd, bruine kiekendief.

Vanellus, Bond van Friese Vogelbeschermingswachten, jrg 50 no 6, 1997: Meer ruimte voor weidevogelbescherming in Friesland – Het gaat goed met de huiszwaluw in het noorden van ons land.

Van Nature, Nieuws van Vereniging Natuurmonumenten, jrg 7 no 10, november 1997: Mosselen en kokkels voor wadvogels van levensbelang – Doel meer lepelaars nu al bereikt.

Idem, jrg 7 no 12, december 1997: Nachtzwaluwen doen het goed op Veluwezoom.

Veld- en Vitrine, Mededelingen van het Fries Natuurmuseum, no 136, december 1997.

Het Vogeljaar, Tijdschrift voor vogelstudie en vogelbescherming, jrg 45 no 5, 1997: Het vliegvermogen van vogels – Veldwaarnemingen – Kraanvogels in onze moderne wereld... zonder de mens redden ze het niet!

Vogels, Tijdschrift over vogels en vogelbescherming, jrg 17 no 6, november/december 1997: De duikeend; de fijnproever van her IJsselmeer – Vogels in Suriname: veel kleur, veel solo's **Idem**, jrg 18 no 1, januari/februari 1998: Het adembenemende reizen van de kleine zwaan – Het jaar rond: de kanoetstrandloper.

Vogelnieuws, Vogelbescherming Nederland i.s.m. de Kerkuilen werkgroep Nederland, jrg 10, no 7, december 1997: Vogelnieuws uit de Wetlands. **Idem**, jrg 10 no 5, september 1997: Aannemers en oeverzwaluwen – Drama's rond bruine kiekendieven. **Idem**, jrg 10 no 6, december 1997: Akerdijkse Plassen op de schop voor vogels – Wetlands & belangrijke vogelgebieden.

Vrienden van het Gooi, jrg 1997 no 4.

MUTATIES LEDENBESTAND

Nieuwe leden:

J.F.M. van Beek
M. Duyster
A. v. Heusden
R. van Kappel
G.A. Kessler
N. Manchester
M. Maring
Mw. A. Mulder
R.E. Ruiter
Mw. M. Zuidema

Birkheuvelweg 43	1215 ES Hilversum	035-6212924
Burg.Gülcherlaan 28	1217 PC Hilversum	035-6217992
Weth.Koniglaan 12	1412 GT Naarden	
Hommel 1	3766 HL Soest	035-6022968
Bierweg 38	1261 BL Blaricum	035-5386726
Blijklaan 30	1394 KB Ned.den Berg	0294-254854
Rozenstraat 18	1214 BT Hilversum	035-6237589
Diepeweg 36	1211 AG Hilversum	035-6400426
J.Toebacklaan 1	1412 JZ Naarden	035-6942446
Corn.Evertsenstr. 135	1215 LM Hilversum	035-6280093

Adreswijzigingen:

J.M. Jongmans	A.Franklaan 52	1403 HS Bussum	
Mw. L.Kroonen	Platohof 16	1277 BC Huizen	035-5251266
P. Steenbrink	idem	idem	
J.J. Visser	Damwand 88	1274 PC Huizen	

Bedankt:

Mw. A. Knaap	Hilversum
L. Lagaay	Kortenhoef
P.M. Trampe	Huizen (overleden)

Veldwaarnemingen

Waarnemingen Overzicht (1)				
Samengesteld door Peter Vos				
Soort	Aantal	Datum	Plaats	Waarnemer
Dodaars	6	1997-12-07	IJmeerkust, Vijfhoek Muiden	Ricardo van Dijk
Kuifduiker	3	1997-11-16	IJmeerkust, Vijfhoek Muiden	Ricardo van Dijk
Aalscholver	1	1998-01-04	Randmeer Muiderberg (witte borst/buik)	M.Beugelaar
Roerdomp	1	1997-12-27	Kruitfabriek Muiden	J.v.d.Beld
Roerdomp	1	1998-01-11	Maxis Muiden (dood exempl. 1e jaars)	J.v.d.Beld
Grote Zilverreiger	1	1997-11-08	Naardermeer	Ricardo van Dijk
Grote Zilverreiger	1	1997-12-05	IJsaan/Zwembad Crailo, Hilversum	N.Dwars/D.Jonkers
Grote Zilverreiger	1	1997-12-11	IJsaan Hilversum	Joke van Velsen
Kleine Zwaan	25	1997-11-13	Boven de Nieuw Baarnstraat, Baarn	C.van der Drift
Kleine Zwaan	4	1997-11-16	IJmeerkust, Vijfhoek Muiden	Ricardo van Dijk
Wilde Zwaan	4	1997-11-22	Hilversumse Bovenmeent	F.C.Jager
Kolgans	3200	1998-01-26	Hilv. Meent, Noordermeent	H.P.Vos
Indische Gans	1	1997-12-28	Overscheenseweg, Naardermeer	M.Beugelaar
Canadese Gans	1	1997-10-18	Gooimeer, Naarden (tussen Grauwe Ganzen)	VRS het Gooi
Canadese Gans	14	1998-01-19	Karnemelksloot, Hilv.Meent	H.P.Vos
Brandgans	50	1997-12-07	Noordpolder te Veld, Eemnes	G.Bieshaar
Brandgans	11	1998-01-26	Noordermeent, Hilv.Meent (ijsvorming)	H.P.Vos
Nijlgans	9	1997-10-19	Bovenmeent, Hilversum	D.Jonkers/M.de Graaf
Bergeend	5	1997-10-12	Groeve Oostermeent, Blaricum	D.Jonkers/M.de Graaf
Bergeend	5	1997-11-09	Hollandse Brug	D.Jonkers/M.de Graaf
Smient	300	1997-10-26	Noordpolder te Veld, Eemnes	G.Bieshaar
Smient	350	1997-12-07	Noordpolder te Veld, Eemnes	G.Bieshaar
Brilduiker	3	1998-01-26	Ankeveense Plas (IJsbedekking a.d.rand)	H.P.Vos
Nonnetje	5	1997-12-13	Naardermeer	Ricardo van Dijk
Nonnetje	2	1998-01-06	Laarderwasmeer	N.J.Dwars
Nonnetje	3	1998-01-26	Ankeveense Plas (ijsbedekking a.d.rand)	H.P.Vos
Grote Zaagbek	5	1998-01-04	Laarderwasmeer	N.J.Dwars
Grote Zaagbek	4	1998-01-26	Ankeveense Plas (gedeeltelijk ijs)	H.P.Vos
Wespendief	1	1997-10-21	J.v.d.Heijdenstraat, Hilversum	B & N Dwars
Zwarte Wouw	1	1997-10-16	Hilversumse Bovenmeent (zwevend/fourag.)	F.C.Jager
Blauwe Kiekendief	2	1997-11-08	Naardermeer	Ricardo van Dijk
Blauwe Kiekendief	2	1997-11-12	Hilversumse Bovenmeent	F.C.Jager
Blauwe Kiekendief	2	1997-11-22	Hilversumse Bovenmeent	W.Duurland
Havik	1	1997-11-16	IJmeerkust, Vijfhoek Muiden	Ricardo van Dijk
Havik	1	1997-12-27	J.v.d.Heijdenstraat, Hilversum	N & B Dwars
Sperwer	1	1997-10-16	Jac.v.Heemskinderenstr.(vloog tegen raam	R.Th.Huizenga
Sperwer	9	97-10/98-1	Gehele werkgebied	diverse waarnemers
Buizerd	7	1997-10-30	Oostermeent, Blaricum	D.Jonkers
Buizerd	14	1997-4e kw	Gehele werkgebied	Diverse waarnemers
Ruigpootbuizerd	1	1997-09-07	Eempolder	F.Leurs
Visarend	1	1997-10-18	Gooimeer, Naarden	VRS het Gooi
Torenvalk	10	1997-4e kw	Gehele werkgebied	Diverse waarnemers
Boomvalk	1	1997-10-20	J.v.d.Heijdenstraat, Hilversum	B & N Dwars
Wateral	1	1997-10-18	Oud Naarden, Naarden	VRS het Gooi
Goudplevier	22	1997-10-29	Blaricummer Meent	N.J.Dwars
Goudplevier	211	1997-11-02	Oostermeent Blaricum	D.Jonkers
Goudplevier	3	1997-12-07	Noordpolder te Veld, Eemnes	G.Bieshaar
Bokje	1	1997-10-30	Egelshoek (hek Boerderij, vanaf 1 meter)	N.J.Dwars
Watersnip	70	1997-10-26	Noordpolder te Veld, Eemnes	G.Bieshaar
Watersnip	28	1997-10-30	Egelshoek	N.J.Dwars

Veldwaarnemingen

Waarnemingen Overzicht (2)				
Samengesteld door Peter Vos				
Soort	Aantal	Datum	Plaats	Waarnemer
Watersnip	5	1997-11-02	Oostermeent, Blaricum	D.Jonkers
Watersnip	14	1997-11-09	Hollandse Brug	D.Jonkers/M.de Graaf
Tureluur	2	1997-11-16	IJmeerkust, Vijfhoek Muiden	Ricardo van Dijk
Oeverloper	1	1997-12-07	IJmeerkust, Vijfhoek Muiden	Ricardo van Dijk
Kleine Mantelmeeuw	3	1997-12-29	Noordpolder te Veld, Eemnes	G.Bieshaar
Zilvermeeuw	9	1997-12-28	J.v.d.Heijdenstraat, Hilversum	B & N Dwars
Holenduif	54	1997-11-02	Oostermeent, Blaricum	D.Jonkers
IJsvogel	1	1997-12-14	Oude IJbaan, Naarderweg Hilversum	R.Wilms
IJsvogel	1	1998-01-21	Laegieskamp/Karnemelksloot	H.P.Vos
Groene Specht	1	1997-10-21	Uitkijkpunt Magdaleen	R.Th.Huizenga
Groene Specht	1	1997-10-26	Woensberg, Blaricum	D.Jonkers
Groene Specht	1	1997-12-26	Steenbergen, Laren	G.Bieshaar
Zwarte Specht	1	1997-11-08	Spanderswoud	F.C.Jager
Zwarte Specht	1	1997-12-27	Hilverbek	N.J.Dwars
Zwarte Specht	1	1998-01-04	Laarderwasmeer	N.J.Dwars
Grote Bonte Specht	1	1997-12-22	Kloosterstraat, Muiden	M.van der Weijden
Boerenzwaluw	3	1997-11-08	Gooierweg, Eemnes	F.Leurs
Duinpieper	3	1997-10-18	Oud Naarden, Naarden	D.Jonkers
Waterpieper	1	1997-11-16	IJmeerkust, Vijfhoek Muiden	Ricardo van Dijk
Grote Gele Kwikstaart	1	1997-10-12	Gooijergracht, Blaricum bij RWZS	D.Jonkers
Grote Gele Kwikstaart	1	1997-10-27	Industrieterrein, Weesp	F.Leurs
Grote Gele Kwikstaart	1	1997-12-18	De Zuwe, Vreelandseweg	W.Janszen
Witte Kwikstaart	1	1997-12-13	Naardermeer	Ricardo van Dijk
Grote Lijster	1	1997-12-07	Woensberg, Blaricum	D.Jonkers/M.de Graaf
Zwartkop	1	1998-01-26	Spiegel, Bussum (in tuin)	H.P.Vos
Goudhaantje	5	1997-12-07	IJmeerkust, Vijfhoek Muiden	Ricardo van Dijk
Vuurgoudhaantje	1	1997-10-30	Spiegelplas, Googpad N.v.d.Plas	Joh.J.Frieswijk
Staartmees	11	1997-12-09	Zevenenderdrift, Laren (tuin)	G.Bieshaar
Staartmees	17	1998-01-03	J.v.d.Heijdenstraat, Hilversum	N & B Dwars
Zwarte Mees	1	1997-12-22	Zevenenderdrift, Laren (tuin)	G.Bieshaar
Boomkruiper	4	1997-11-22	Steenbergen, Laren	G.Bieshaar
Buidelmees	2	1997-10-18	Oud Naarden, Naarden	VRS het Gooi
Klapekster	1	1997-10-28	Dammerkade, Ankeveen	H.P.Vos
Kauw (Oost-Europ. vorm)	2	1997-10-10	Kerkelanden, Hilversum (O.Eur.vorm)	M.D.Prins
Bonte Kraai	1	1997-10-30	Oostermeent, Blaricum	D.Jonkers
Bonte Kraai	4	1997-11-02	Eemmeer, Eiland voor Dode Hond	Ricardo van Dijk
Bonte Kraai	2	1997-12-29	Noordpolder te Veld, Eemnes	G.Bieshaar
Huisemus	223	1997-10-30	Egelshoek, Gr.Florislaan, bij Boerderij	N.J.Dwars
Ringmus	50	1997-11-08	Eemnes Polder	F.Leurs
Keep	6	1997-10-18	Zuid Eukeberg, 1e waarneming najaar	R.Th.Huizenga
Putter	31	1997-4e kw	Gehele werkgebied	diverse waarnemers
Sijs	260	1997-4e kw	Gehele Werkgebied	Diverse waarnemers
Kruisbek	28	1997-10-18	Oud Naarden, Naarden	D.Jonkers
Kruisbek	4	1997-10-18	Bosberg Hilversum, bij Holl.Rading	D & B Jonkers
Kruisbek	10	1997-11-09	Achter Camping Zeven Linden, Baarn	C.Sjobbema/H.Sevink
Goudvink (Europese v.)	4	1997-10-18	Bijvanck, Blaricum	D.Jonkers/M.de Graaf
Goudvink (Europese v.)	4	1997-10-18	Tuin Klaver, Huizermaat W.	A & B v.d.Brink
Goudvink (Europese v.)	10	1997-4e kw	Gehele Werkgebied	Diverse waarnemers
Appelvink	6	1997-11-03	Bijvanck, Blaricum	F.Leurs

KOR HAAN

-Ronald Sinoo-

LIJST VAN ADRESSEN DIE U NODIG KUNT HEBBEN

Postadres VVG: VVG Het Gooi e.o., Postbus 1028, 1200BA Hilversum
Postrekening 2529179 t.n.v. Penningmeester VVG Het Gooi e.o.

Het Vogelwerkgroep Bestuur:

Voorzitter:	: R.A.Kole	Torenvaik 22	3752 SK Bunschoten	033-2982303
Sekretaris	: B.den Hoed	Verlengde Fortlaan 15	1412 CW Naarden	035-6970423
Penningmeester	: L.Mudde	Slauerhoffstraat 6	1382 RR Weesp	0294-411683
SG Algemene Zaken	: L.J.Dwars-Van Achterbergh	Postbus 1493	1200 BL Hilversum	035-6850627
SG Avifauna	: G.M.L.Proost	Oostergo 15	1274 JS Huizen	035-5251661
SG Natuurbescherming	: D.A.Jonkers	Koggewagen 3	1261 KA Blaricum	035-5260456
SG Vogelcursus	: P.van der Poel	Siriusstraat 25	1223 AC Hilversum	035-6831592
SG Excursies	: J.J.M.van Velsen	Dotterbloemlaan 39	3742 ED Baarn	035-6838604
SG Communicatie	: P.Schut	Rietmeent 98	1218 AZ Hilversum	035-6936811

Nuttige Adressen:

Aanmelding Vogelcursus	: A. van Klaveren	Berkenhof 3	1241 VP Kortenhoef	035-6561426
Eempoldertellingen	: R. van Veen	Hoflaan 17	1241 VP Kortenhoef	035-6563642
Jubileumcommissie/Lezingen	: S.L. Visser	Nieuwe 's-Gravelandseweg 53b	1406 NA Bussum	035-6920600
Promotie en Verkoop	: P. Keuning	Stam 26	1275 CJ Huizen	035-5268281
Roofvogelstudiegroep	: H. Sevink	V. Brakellaan 8	3742 MZ Baarn	035-5421019
Vogelasiel Het Gooi	: F.F. van de Woord	Burg. J. Visserlaan 1	1411 BR Naarden	035-6945658
Vogelringstation Het Gooi	: B. van Poelgeest	Binnenhof 517	1412 LA Naarden	035-6940996
Weidevogelbescherming Eempolders	: M. van Houten	Dovenetelhof 26	3742 EH Baarn	035-5415603
Weidevogelbescherming Vechtstreek	: A.M. van der Poel	Bühmannlaan 54	1381 GM Weesp	0294-431308
Wintervoeding Gooi en Vechtland	: J.F. Kuijer	Krekemeent 21	1218 EA Hilversum	035-6934871

Waarnemingskaartjes kunnen bij alle bestuursleden worden ingeleverd. Na overleg kunnen eveneens bij alle bestuursleden nieuwe kaartjes worden verkregen.

Voor ongelukken en/of problemen, welke ontstaan tijdens activiteiten van de Vogelwerkgroep, is de vereniging op geen enkele wijze verantwoordelijk te stellen.

Contributie: Voor leden f. 20,- (minimaal), huisgenootleden f. 7,50 (minimaal).
Bij voorkeur betalen aan het begin van het kalenderjaar met de van ons ontvangen acceptgirokaart.

Schenken:

Wilt u de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken eenmalig of vaker steunen met een gift, dan zijn deze giften aftrekbaar van de inkomstenbelasting, vanaf minimaal 1% (en tenminste 120 gulden), tot maximaal 10% van uw onzuivere inkomen.
Daarnaast kunt u in uw testament een zogenaamd legaat laten opnemen ten gunste van de vogelwerkgroep. Het is gewenst dit dan met uw notaris te bespreken.

Opzegging van het lidmaatschap dient te geschieden vóór 1 november van elk kalenderjaar.

In verband met de afsluiting der boeken door de penningmeester dienen declaraties voor gemaakte kosten vóór 1 december bij de coördinator van de betreffende subgroep te worden ingediend.

"De Korhaan"
Uitgave Vogelwerkgroep Het Gooi e.o.
Postbus 1028, 1200 BA Hilversum

port betaald
Hilversum

XH 3016673 M
RIJKSMUSEUM NAT HIST

POSTBUS 9517
2300RA LEIDEN